Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 274/1269 | Łódź, Sroda, 30 listopada 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ו כסלו תרפ"ח | Nr. 274/1269

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

אויפלעבונג פון „כיענא-פיאסט"

אונטערהאנדלונגען וועגען שאפען א גרויסען רעכטען בלאק פון נ.ד., כ.ד., כ.נ., פיאסט און רעכטע נ.פ.ר.

וו א ר ש א, 29 (טעל"פאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). די שאפונג פון א לינקען בלאק פון די פוילישע פארטייען שטויסט זיך אן אויף אלץ נייע שוועריגקייטען און די בילדונג פון אזא בלאק איז דערווייל נאך פראבלעמאטיש. דאגעגען האבען זיך אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען שאפען א גרויסען בלאק פון די רעכטע פארטייען. דער דאזיגער בלאק זאל ארייננעהמען פאלגענדע גרופירונגען: ענדעקעס, כאדעקעס, קריסטליך-דעמאקראטען (סטראנסקי'ס גרופע) פיאסט און רעכטע נ. פ. ר. אן שפיץ פון בלאק זאל שטעהן דער סענאט-מארשאלעק טראמפטשינסקי.

אויך מארשאלקעס פערלירען זייערע פריוויליגיעס

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש פון אונזער סיים - קארעספאנדענט) לויט דער קאנסטיטוציע פערלירען די דעפוטאטען און סענאטארען זייערע בעזונדערע פריווילעגיעס מיט'ן מאמענט, ווען דער סיים און סענאט ווערען אויפגעלעזט. אן'אויסנאהם איז בלויז פאראויסגעזעהן פאר די מארשאלקעס און וויצע - מארשאלקעס, וועלכע קריגען ווייטער זייערע פענסיעס און געניסען פון פרייען באהן-פערקעהר ביז עס קומט זיך צונויף דער נייער פארלאמענט, היינט איז אבער אנגעקומען א מיטטיילונג פון באהן - מיניסטעריום, אז די מארשאלקעס און וויצע-מארשאלקעס קאנען מעהר נישט געניסען פון זייער רעכט פריי צו פאהרען מיט די באהנען. עס איז אויך נישט בעקאנט, צי זיי וועלען בעקומען אויסגעצאהלט זייער שכירות ביז צום נייעם סיים.

די געסט פאר זייער גוטער בעציהונג צו די פרעסע-פערטרעטער און פאר די מיטהילף אינ'ם ערפילען זייער אויפגאבע אלס סיים-קארעספאנדענטען.

מארשאלעק ראטאי האט די זשורנאליסטען ווארים אפגעדאנקט פאר דער אויפנאהמע.

ארעסטירט אנ'ענדעקישען דעפוטאט.

וו א ר ש א, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט א רייה מיסברויכען פון קרימינעלישען כאראקטער איז היינט לויט א בעטעהל פון דער געריכטס - מאכט ארעסטירט געווארען דער ג. סיים-דעפוטאט ט. דימאוסקי, דער פיהרער פון ענדעקישען „ראזוואי".

כאלערא אין אינדיען.

ל א נ ד א ן, 29. (ספ. טעל.) פון אינדיען קומען אן ידיעות, אז אין אייניגע פראווינצען, בעזונדערס אין בענגאל און אסאם פערשפרייט זיך אויף א דראהענדען אופן די כאלערא - עפידעמיע. יעדער טאג ברענגט הונדערטער קרבנות.

117 טויזענד ארבייטסלאזע אין פוילען.

העכער א העלפט פון זיי בעקומט נישט קיין שטיצע.

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט דער סטאטיסטיק פון דער הויפט-דירעקציע פון ארבייטסלאזען-פאנד זענען אין נאוועמבער פערעגיסטריט געווען איבער גאנץ פוילען 23.674 אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען מיט 1.047.981. די צאהל ארבייטסלאזע האט בעטראפען 117.253, פון זיי האבען 60.905 נישט בעקומען קיין אונטערשטיצונג.

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די רעגירונג האט בעשלאסען ארויסצוגעבען אונטערשטיצונג אין נאטור פאר די ארבייטסלאזע פון די געגענדען, וואס זענען אמייסטענס געטראפען דורך דער ארבייטסלאזיגקייט. די וואיעוואודזטוועס וועלען בעקומען געהעריגע פאנדען, אויף וועלכע זיי וועלען איינקויפען מעהל, קאשע און סלאנינע פאר ארבייטסלאזע, וואס בעקומען נישט קיין געלד-אונטערשטיצונג. ס. ה. איז בעשטימט געווארען א סומע פון א האלבען מיליאן זל. די קעלצער, לעמבערגער און ווילנער וואיעוואודזטוועס האבען שוין דערהאלטען 300 טויז. זל.

זשורנאליסטען דאנקען דעם סיים-מארשאלעק.

וו א ר ש א, 29. (טעלעפאניש פון אונזער סיים - קארעספאנדענט). היינט האבען די פארלאמענטארישע בעריכטס-ערשטאטער איינגעארדענט אין זייער קלוב אין סיים אנ'אויפנאהמע לכבוד די מארשאלקעס און וויצע-מארשאלקעס פון סיים און סענאט. א פארשטעהער פון זשורנאליסטען-קלוב האט געדאנקט

א קרבן פון די עקסצעסען אין אונגארן

טראגישער טויט פון פרעזעס פון יוד. קהלה אין בודאפעשט.

ב ו ד א פ ע ש ט. 29 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער היינטיגער טאג איז אויף די הויך-שולען אדורך רוהיג. די יודישע קהלה האט איבערגעגעבען א מעמאראנדום, אין וועלכען זי פאדערט, אז די רעגירונג זאל שאפען א געזעצליכע זיכערקייט פאר די יודישע צוהערער פון די הויך-שולען.

ב ר י ן, 29 (ספ. טעל.) אויף דעם פאליטעכניקום אין ברין איז נעכטען געקומען צו א געשלעג צווישען די דייטש-נאציאנאליסטישע און יודישע סטודענטען. דאס געשלעג האט זיך אנגעהויבען אין דער אולע פון פאליטעכניקום. דער רעקטאר האט אויפגעפאדערט די סטודענטען צו פערלאזען דעם בנין, און דאן איז דאס געשלעג אריבערגעטראגען געווארען אויף דער גאס. די דייטשען האבען געשלאגען מיט האלצערנע און גומענע שטעקענס. פאליציי האט עטליכע סטודענטען ארעסטירט.

ב ו ד א פ ע ש ט, 29 (ספ. טעל.) דא איז מיט א טראגישען טויט געשטארבען דער פיהרער פון דער היגער קהלה לעדערער.

דעפוטאט ד"ר בעזי און לעדערער זענען געווען איינגעלאדען צום בילדונגס-מיניסטער קלעבעלסבערג מכוח די געשעהענישען אויף די אונגארישע הויך-שולען. די אוידיענץ האט געהאט א דראמאטישען פערלויף. לעדערער איז אהיימגעקומען זעהר אויפגערעגט. אריינגעהענדיג צו זיך אין שטוב, איז ער געפאלען אהן בעוואוסטזיין. ער האט בעקומען א הארץ-שלאג און איז געשטארבען.

יוד. קאלאניזאציע אין רוסלאנד האט גאנץ גרויסע אויסזיכטען

ערקלערונג פון מינ. פאטעק פאר'ן קארעספאנדענט פון „נייעם פאלקסבלאט".

וו א ר ש א, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מארגען פאהרט ארויס צוריק קיין מאסקווע דער פוילישער געזאנדטער ביי דער סאוויעט-רעגירונג פאטעק. מינ. פאטעק האט פאר זיין אפפאהרען אויפגענומען די פארשטעהער פון דער פרעסע און צווישען אנד. דערצעהלט, אז בעת זיין רייזע אויף קאווקאז און קרים האט ער בעזוכט אויפ'ן וועג אויך די יידישע קאלאניעס און ביי א געלעגענהייט וועט ער זיך טיילען מיט זיינע איינדרוקען.

אייער מיטארבייטער האט געהאט א בעזונדערען געשפרעך מיט מינ. פאטעק וועגען די יודישע קאלאניעס אין דרום-רוסלאנד. מינ. פאטעק האט בעזוכט עטליכע קאלאניעס, האט דארט געהאט שמועסען מיט די יודישע קאלאניסטען און איז געקומען צו דער איבערצייגונג, אז די קאלאניזאציע האט גאנץ גרויסע אויסזיכטען. די יודישע קאלאניעס, זאגט מינ. פאטעק, קאנען זיין דער יסוד פאר א נייער יודישער מלוכה, פאר א מלוכה פון יודען-פויערים.

בעקאנטמאכונג.

היינט, מיטוואך, דעם 30-טען נאוועמבער, פינקטליך 8 א זייגער אין אווענט קומט פאר אין צעטוועליגען לאקאל אין די אגודה, דזיעלנא 11, די לעצטע צייכנונג פון אוריאלען פאר די גרינ-ונגס-פערזאמלונג פון א יודישע

קאאפעראטיוו-באנק (BANK SPÓŁDZIELCZY)

די, וועלכע האבען ערהאלטען איינלאדונגס-קארטען, ווי אויך סימפאטיקער, ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען. גלייכצייטיג מאכען מיר בעקאנט, אז ס'ווערט געזוכט א פאסענד לאקאל פאר דער באנק אין דער געגענד פון גארנטאוויטשא, פעטריקאווער ביז נייעם מארק. — אפערטען ווערען אנגענומען יעדען אווענט פון 7—9 אין סעקרעטאריאט פון דער אגודה.

672 דער ארגאניזיר-קאמיטעט.

קאמאשען-מאכער-מייסטער

מיטגלידער און נישט-מיטגלידער

דערמיט מעלדען מיר אייך, אז היינט, ד. 30 נאוו. פון 8—10 אווענד קומט פאר

די פארטזעצונג פון דער רעגיסטראציע

ביים צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווא 4). 668

איילט אייך צו, ווייל זונטאג, דעם 4. דעצעמבער פון 8 ביז 10 אין אווענד רעגיסטרירען מיר צום לעצטען מאל.

די פערוואלטונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד דער פרוי וויינקראנ'ן און קינדער, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער אונפערגעסליכען פריינד

ג. ע. הערש אבע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

663 שלום וואלבערג און פאמיליע.

לרגלי אבדתו הגדולה והפתאומית שנלקחה בלא מועד

שרה חנה נ. ע.

אשת הרב ר' מרדכי ניסן קרול שליט"א

חבר הועד הרבנים דפה, מנחמים אנו אותו בנחימה חמה. יהי רצון שינוחם בנחמת ציון וירושלים.

ועד הקהלה העברית בלודז. 656

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 70 יאהר אונזער ליבע מוטער, שוויגער-מוטער און גרויסמוטער נ. ע. 673

איידעל ב"ר משה לעמעל ז"ל דעמבינסקא

(פון דערהיים מאראקא)

די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז גדאנסקא 22, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אולטימאַטום צו ליטווישער רעגירונג

דאָס מיליטער פאָדערט צו שאַפען אַ קאָאַליציאָנס-קאַבינעט. — קריגס-צושטאַנד אין ליטע.—ערקלערונג פון דער אונגערישער רעגירונג.

בערלין, 29. (ספּ. טעל.) ביז איצט האָבען זיך געהאַלטען עקשנות'דיגע קלאַנגען וועגען אַן איבער-קעהרעניש אין ליטע. די אָפיציעלע ליטווישע אַגענטור „עלטא" לייקענט קאַטעגאָריש אָפּ די דאָזיגע קלאַנגען און ענקלערט אויך, אַז קיין שום ענדערונגען זענען אין דער ליטווישער רעגירונג נישט פאָרגעקומען.

שפּעטער זענען אָבער אָנגעקומען ידיעות, אַז די לאַגע אין קאָוונאָ איז זעהר אָנגעשטרענגט און שטעלט זיך פאָר אויף פאָלגענדען אופן: די ציווילע מאַכט בעמיהט זיך מיט אַלע מעגליכ-קייטען צו שאַפען אַ קאָאַליציע-רעגירונג, אין וועלכער ס'זאָלען אַריינגעהן די כ.ד. און פאָלקס-פּאַרטיי. די שאַרף פון דער דאָזיגער קאָאַליציע, וואָלט געווען גע-ווענדעט נאָר געגען די סאָציאַל-דעמאָ-קראַטען. די אונטערהאַנדלונגען וועגען אַזאַ בלאָק קומען פאָר. דערויף האָט אויך געגעבען זיין הסכמה דער פּרע-מיער וואַלדעמאַראַס.

דאָס מיליטער איז אָבער געגען יע-דער ענדערונג און וויל איבערנעהמען די גאַנצע מאַכט, בעזייטיגענדיג וואַל-דעמאַראַס'ן. דער אויפרייס הענגט אין דער לופט. די לאַגע ווערט נאָר גע-ראַטעוועט דורך דער אויטאָריטעט פון פּרעזידענט סמעטאַנאַ, וועלכער מאַכט די גרעסטע אָנשטרענגונגען אָפּצוהאַלטען דאָס מיליטער פון יעדען אַרויסטריט.

די הויכע מיליטערישע אָפיצירען האָבען אינטערווענירט ביים מלוכה-פּרעזידענט סמעטאַנאַ וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ליטע. נאָכדעם ווי דער פּרעזידענט האָט געגעבען ער-קלערונגען, האָבען עטליכע הויכע מי-ליטער-לייט זיך אָנגעגעבען אין דימיסיע.

דערווייל האָט סמעטאַנאַ אָפּגעהאַל-טען קאָנפערענצען מיט די פאָרשטעהער פון דער אָפּאָזיציע. די קאָנפערענצען האָבען זיך געענדיגט דערמיט, וואָס די אָפּאָזיציע האָט געדאַרפט אויסאַרבייטען אַ נייע רעגירונגס-פּלאַטפאָרם און אויפ'ן יסוד פון דער נייער פּלאַטפאָרם זאָל געגרינדעט ווערען אַ קאָאַליציע-רעגי-רונג.

פון זעהר ערנסטע פּאָליטישע קריי-זען האָט זיך נעכטען פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז וואַלדעמאַראַס איז געגען אונטערהאַנדלונגען מיט דער אָפּאָזיציע דערפאַר, ווייל ער האָט ערקלערט דעם פראַנצויזישען און ענגלישען, געזאַנדטען אַז ליטע איז גרייט שלום צו מאַכען מיט פּוילען און אָנצוקניפּען קאָנסולאַרע און דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען. ער האָפט, אַז ער וועט זיך אין גענף טרעפען מיט מאַרשאַל פּילסודסקי, וואו ס'וועט קענען דערגרייכט ווערען אַ הסכם.

די אָרגאַניזירטע ליטווישע עמיגראַ-ציע גרייט זיך דערווייל צו דער סעסיע פון דער פעלקער-ליגע אין גענף, וואו אַהין ס'פאָהרט דער סאָציאַל-דעמאָקראַט פּלעטשקאַיטיס, וועלכער וועט פאַר'ן ראַט פאָרשטעלען די לאַגע אין ליטע.

די לעצטע ידיעות פון ליטע לויטען:

קאָוונא, 29 (ספּ. טעל.) די גאַר-ניזאָנען, וואָס געפינען זיך אַרום קאָוונא, האָבען היינט ביינאַכט צוגעשיקט צו וואַלדעמאַראָס'ן אַ פאָדערונג, אַז אין משך פון 48 שעה זאָל געבילדעט ווע-רען אַ קאָאַליציע-רעגירונג, וועלכע זאָל זיך שטיצען אויף אַלע פּאָליטישע גרו-פּירונגען, צו דער אַקציע זענען צוגע-שטאַנען די גאַרניזאָנען פון פּאָניעוויעזש, קאָוועל און וויעזשבאָלאָווא.

פּרעזידענט סמעטאַנא איז שוין גרייט צו פערברייטערען די קאָאַליציע, אָבער וואַלדעמאַראַס האַלט נאָך אַלץ, אַז איהם וועט געלונגען צו בעהערשען די לאַגע.

ווילנאָ, 29 (טעלעפּאָניש) פון קאָוו-נאָ איז מען מודיע, אַז די רעגירונג, פון וואַלדעמאַראָס'ן האָט אַרויסגעגע-בען אַ רייה שאַרפע פאַראָרדנונגען, וואָס בעגרעניצען די פרייהייט פון די ביר-גער. אין אָווענד איז פערוועהרט צו בעלייכטען די פענסטער. געהן אין גאַס מעג מען בלויז ביז פאַרנאַכט. פּאָליציי פונקציאָנירט בלויז בייטאָג, ביינאַכט געהען אַרום פּאַטרולען. אויף די באַה-נען קאָנטראָלירט מען די פּעסער ביי די פּאַסאַזשירען.

ווילנאָ, 29 (טעלעפּאָניש) פון קאָוו-נא איז מען מודיע, אַז דער הויפּט-קאָמאַנדיר פון דער ליטווישער אַרמעע, דאַרף בעקומען דימיסיע. מ'בעשולדיגט איהם, אַז ער האָט אָרגאַניזירט דאָס מיליטער געגען דער רעגירונג. די מי-ליטערישע דעלעגאַציע, וועלכע האָט זיך געווענדעט צום פּרעזידענט, איז אַרעסטירט געוואָרען.

ווילנאָ, 29 (ספּ. טעל.) עטליכע בעוואָפענטע ליטווישע פּאַרטיזאַנער האָבען געוואָלט אַריבער די פּוילישע גרעניק. ס'איז געקומען צו אַ שיסעריי מיט דער פּוילישער גרעניץ-וואַך, און די פּאַרטיזאַנער זענען אָפּגעטראָטען.

לאָנדאָן, 29 (ספּ. טעל.) דער פאָרשטעהער פון דער רעגירונג לאָקער סטעטסאָן האָט ערקלערט אין פּאַרלאַ-מענט, אַז די רעגירונג פערפאָלגט מיט אַ שטייגענדען אינטערעס דעם פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט. די רעגירונג האָפט אָבער, אַז דער פעלקער-בונד וועט די זאַך אונטערזוכען. ענגלאַנד האָפט, אַז פּוילען וועט נישט מאַכען קיין נישט-פּאָרזיכטיגען שריט בעת די זיצונגען פון פעלקער-בונד-ראַט.

אויסגעפירט דעם טויט-אורטייל אויף באַראָדאָווסקי

אָנערקענט אַלס בייזווילליגער כאַבאַרניק

מאָסקווע. (יט"א) ווי מיר האָבען אין זיינער צייט מיטגעטיילט איז דער בעאַמטער פון פינאַנץ-קאָמיסאַריאַט באָ-ראָדאָווסקי (אַ יוד) פעראורטיילט גע-וואָרען צום טויט. באָראָדאָווסקי איז בעשולדיגט געווען אין דעם, אַז פער-נעמענדיג וויכטיגע אַמטען אין די פי-נאַנץ-דעפּאַרטאַמענטען פון וויטעבסק, בריאַנסק און קורסק, האָט ער אומעטום פערלייכטערט די סוחרים די איינקונפט-שטייערן, פאַרוואָס ער האָט פון די סוחרים בעקומען גרויסען כאַבאַר. צוזאַ-מען מיט באָראָדאָווסקי'ן איז געשטענען פאַר'ן געריכט אַ גאַנצע גרופּע מיטהעל-פער און כאַבאַר-געבער. כמעט אַלע יודען, פון וועלכע איינער, פּערעץ איז אויך פעראורטיילט געוואָרען צום טויט, און די איבריגע צו פערשידענע טער-מינען געפענגניש.

אויפ'ן סמך פון דער אַמנעסטיע צום 10 יעהריגען יובילײ פון דער רעוואָ-לוציע, האָט דאָס פּרעזידיום פון „ציק" פערביטען פּערעץ'ן דעם טויט אויף 10 יאָהר געפענגניש. בנוגע באָראָדאָווסקי'ן האָט דער „ציק" איהם אָנערקענט פאַר אַ בייזוויליגען כאַבאַרניק, אויף וועלכען די אַמנעסטיע איז נישט חל, און האָט בעשטעטיגט דעם טויט-אורטייל פון דעם העכסטען געריכט. דער אורטייל איז שוין אויסגעפיהרט געוואָרען.

די רומענישע יודען און דער טויט פון יאַן בראַטיאַנו.

בוקאַרעשט, (י.ט.א) אויף דער זיצונג פון פּאַרלאַמענט בעת עס זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס, געווידמעט דעם אָנדענקען פון יאַן בראַטיאַנו, האָט גענומען דאָס וואָרט דר. פילדערמאַן. דער רעדנער האָט אָנגעוויזען, אַז יאַן בראַטיאַנו איז געווען די שטאַרקסטע טיגור פונ'ם רומענישען פּאָליטישען לע-בען פאַר די לעצטע צעהנדליגער יאָה-רען. די רומענישע יודען זענען איהם שולדיג דאַנקבאַרקייט אַלס בירגער און יודען. אונטער זיין רעגירונג אין 1919 איז ערלעדיגט געוואָרען די יודישע פראַגע אין אַלט-רומעניען.

אין סענאַט האָט גענומען דאָס וואָרט דר. נעמיראָווער אין נאָמען פון יודי-שען קלוב. ער האָט ערקלערט צווישען אַנדערען, אַז די רומענישע יודען לוי-בען דעם נאָמען פון דעם רוהם-פולען און גרויסען פּאַטריאָט, יאָן בראַטיאַנו.

סענאַטאָר עלי בערקאָוויטש האָט גע-האַלטען אַ רעדע אין נאָמען פון די קהלות אין אַלט-רומעניען, וועלכע בע-וויינען דעם טויט פון יאָן בראַטיאַנו.

דעד פּאָרזיצער פון אויבערשטען-ראַט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פון גאַנץ רומעניען ה' אַדאָלף בערנאַרד האָט געשיקט אַ קאָנדאָלענץ-טעלעגראַם דער משפחה פונ'ם פערשטאָרבענעם און דעם אינערן-מיניסטער דוקא, אין וועל-כער ער בעדויערט דעם טויט פונ'ם פּרעמיער אין נאָמען פון די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין גאַנצען לאַנד.

סיריש-פּאַלעסטינער אָפּמאַך זאָל נישט אַריין אין קראַפט.

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראַ-פיש). ווי דער יט"א-קאָרעספּאָנדענט דער-וויסט זיך פון זיכערע קוועלען, האָט די א"י-רעגירונג נאָך אַן'אינטערווענץ פון די ציוניסטישע קרייזען בעשלאָסען נישט אַדורכצופיהרען דעם סיריש-פּאַלעסטיני-שען האַנדעלס-אָפּמאַך, וואָס האָט שטאַרק בעדראָהט די א"י-אינדוסטריע. די טרי-קאָטאַזש-פאַבריק „לודזיה" פערגרעסערט איצט איהר פּראָדוקציע און פיהרט איין די נייע מאַשינען.

די „אומקולטורעלע" מזרח-יודען

געפינען נישט קיין לייטזעליגקייט ביים קראַקאווער „קוריערק".

דער קראַקאָווער „אילוסטראָוואַנני קור יער", וועלכער האָט ביז איצט אָפען נישט אַרויסגעוויזען זיין אַנטיסעמיטי-שען פּרצוף, הויבט איצט אָן צו רעדען אָפענע דיבורים.

אין נעכטיגען נומער פון דער דער-מאָהנטער צייטונג געפינט זיך אַ מאמר וועגען די „פּראָוואָקאַטאָרישע" בעשלו-סען פון די יודישע ראַטמענער אויף די קרעסען. צוערשט קומט אַ פּאָרציע מוסר פאַר די יודען אין קאָנגרעס-פּוילען און קרעסען אַ קאָמפּלימענט פאַר די גאַלי-ציאַנער יודען, וועלכע פערשטעהן לויטן קוריער, זייערע פליכטען בנוגע דער מלוכה.

ווייטער שרייבט דער „קוריער": דער מזרח-גייסט, אין די שמוציגע און עלענ-דע נהעטאָס אין קאָנגרעס-פּוילען און קרעסען, ווייזט זיך בולט אַרויס אין דעם קולט פון זשאַרגאָן, וועלכער איז דאָך נישט קיין שפּראַך, נאָר אַ מיאוסע, באַרבאַרישע קיואַטשעריי, געגען וועלכע ס'טרעטען אַליין אַרויס די קולטורעלע יודען און וועלכע זיי טאָלערירען נאָר צוליב אָפּאָרטוניסטישע טעמים.

דערנאָך געהט די צייטונג איבער צו דערצעהלען וועגען די בעשלוסען, וואָס ווערען אָנגענומען אין די שטאָט-ראַטען אויף די קרעסען, אַזוי, למשל, האָט דער מעזריטשער שטאָט-ראַט בעשלאָסען אָנצורופען אַ גאַס אויפן נאָמען פון פּרץ (דער „קוריער" בעמערקט דערביי, אַז פּרץ איז געווען אַ יודישער רעוואָלוצ-יאָנער). דער מעזריטשער שטאָט-ראַט האָט אויך בעשלאָסען זיך צו ווענדען צום אינערן-מיניסטעריום וועגען איינ-פיהרען זשאַרגאָן אין די קאָמונאַלע אינ-סטיטוציעס און אַז אַלע בעקאַנטמאַכונ-גען זאָלען אויך געמאַכט ווערען אין דער זשאַרגאָנישער שפּראַך. די צייטונג מאַכט דעריבער אויפמערקזאַם אויף דער דראָהענדער געפאַהר מצד די ליטוואַצקע יודען, וועלכע זענען פיינד פון דער מלוכה, די געפאַהר, זאָגט די צייטונג, איז נאָך גרעסער דערמיט, וואָס יודען האָבען איבערגענומען פיל פעראַנטוואָרט ליכע פּאָסטענס אין די שטעטישע זעלבסט פערוואַלטונגען.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

וענערישע און האַר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוועני דאַמען פון 4—5 נאָכם.

ספּעציעלער װאַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 27-31

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע וגערושער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1-2 און פון 4—8 אָוועני, פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

א יונגערמאַן,

וועלכער איז בעקאַנט אין דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע,

ווערט געזוכט.

צו ערפאַהרען אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

661

מיט אַ קאַפּיטאַל

פון 25 טויזענד זל.

און מיטאַרבייט, טרעט איך צו אַלס שותף צו אַן'אינדוסטריע-אונטערנעהמונג, פון וועלכער ס'איז בראַנזשע. כ'בעזיץ צו דיספּאָזיציע אַ לאָקאַל אין צענטרום פון שטאָדט.

געפל. אָפּערטען אונטער „R. 12" אין אַדמ. פון דער צייטונג.

666

אַכטונג, עלעגאַנטע הערען!!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז נאָך אַ גרינדליכער רעאָרגאַניזאַציע פון מיין ערשטקלאַסיגען

שניידער-אַטעליר א. קוטשינסקי, פּעפּער-גאַס 20

נעהם איך אָן אַלערליי בעשטעלונגען צום איצטיגען ווינטער-סעזאָן פון סמאָ-קינגען, ווינטער-פּאַלטענס, פּעלצען און אַנצוגען אַלעס לויט די לעצטע אויסלענדישע מאָדעלען. :—: פאַר דער צופרידענהייט פון דער גע-עהרטער קונדשאַפט ווערט גאַראַנטירט. מיט אַכטונג

A. KUCZYŃSKI, ŁÓDŹ, Pieprzowa 20

רעעלע בעהאַנדלונג! מעסיגע פּרייזען! לייכטע בעדינגונגען!

ZAKŁAD RYSOWNICZY i malowania ręcznego

M. Szwarcowski

NARUTOWICZA 36, tel. 35-25.

stale na składzie wielki wybór wzorów do haftu ręcznego i maszynowego. – Ceny niżej konkurencyjne. 970

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און וענערישע קראַנקהייטען און ליבעס-חיל איינגעס.

נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד.

8-טונג, מאלער!

דערמיט מעלדען מיר, אַז ס'האָט זיך געגרינדעט אַ מאַלער-סעקציע ביים האַנדווערקער-פעראיין אין דער פויל. רעפּובליק, אָפּטיילונג לאָדז, זאַכאַדניאַ 66.

שבת, דעם 3. דעצ. ד. י. 3 אַ זייגער נאָכמ.

קומט פאַר די אַלגעמיינע פערזאַמלונג

מיט וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג. 654

ח"ח זעלבסטשטענדיגע מאַלער! דאָנערשטאָג, ד. 1. דעצ. מוז אָפּגעגעבען ווערען די רעגיסטריר-ליסטע אין מאַגיסטראַט. נוצט אויס די קורצע צייט! פער-לירט נישט אייער אַרבייטס-רעכט. די פאַך-סעקציע.

פאָלקס-הויז, זאַוואַדזקאַ 5.

שבת, דעם 3. דעצעמבער, פּינקטליך 8 אָוועגד

ווערט אויסגעפיהרט דורך דעם דראַמאַטישע קרייז א. נ. „שטרעבענדע צוקונפט" די בעוו. פּיעסע אין 3 אַקטען

„שמע ישראל"

פון א. דימאָוו אונטער דער רעזשי פון י. טאַבינסקי.

די גאַנצע הכנסה געהט אויף אַ וואוילטעטיגען צוועק.

646

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 30 נאוועמבער 1927

לאדז. 30 נאוועמבער 1927

רומעניען.

דארט איז נישט אין ארדנונג.

אין קעניגרייך רומעניען הויבט עפיס אן קאליע ווערן. אין לאנד הערשט ווייטער א שטרענגע צענזור, וועלכע זופט גרינדליך דורך יעדע ידיעה, וואס געהט קיין אויסלאנד. אבער די פערשידענע אבלייקענונגען, וואס ווערען דורך דער רומענישער אפיציעלער טעלעגראפען-אגענטור פון צייט צו צייט צושיקט אין דער ווייטער וועלט, בעווייזען, אז אין לאנד איז נישט אלץ אין ארדנונג...

אט האט די רומענישע טעלעגראפען-אגענטור „הדאר" פונאנדערגעשיקט א קאמוניקאט, וואו עס ווערען אבגעלייקענט די קלאנגען, אז דער קעניג קארל איז אין יאהר 1914 פערגיפטעט געווארען פון דער בראטיאנו-פארטיי. פארוואס האבען זיך די קלאנגען בעוויזען גראד איצט און פארוואס ווערען זיי דוקא היינט אבגעלייקענט. אין רומעניען האט מען דאך ליב פון אזעלכע זאכען צו מאכען אפט „א שווייג"?

דאס אלץ שטעהט געוויס אין צוזאמענהאנג מיט דעם פלוצים'דיגען טויט פון ביז-איצטיגען פרעמיער בראטיאנו. דער פרעמיער איז געווען קראנק. ער האט זיך צוגעקיהלט. די דאקטוירים פון קעניגליכען הויף האבען איהם בעהאנדעלט. זיי האבען פעסטגעשטעלט, אז ס'איז נויטיג... אן'אפעראציע. מען האט די אפעראציע געמאכט און בראטיאנו האט בעקומען א... בלוט-פערגיפטונג, פון וועלכער ער איז געשטארבען. און דאס אלץ איז געשעהען מיט אן'אונגעוועהנליכער נעשווינדקייט. נאך איידער ס'האט זיך בעוויזען דער ערשטער קאמוניקאט וועגען בראטיאנו'ס קראנק, איז שוין געקומען די ידיעה וועגען זיין טויט.

אין דען איצט א וואונדער, וואס אין אויסלאנד זענען פערשפרייט קלאנגען איבער אן'אומנאטירליכען טויט פון בראטיאנו?

אז צווישען בראטיאנו און דעם רומענישען קעניגליכען הויף האבען געהערשט געשפאנטע בעציהונגען, איז שוין אן'אלט-בעקאנטע זאך. דער אייגענטליכער נישט-געקרוינטער קעניג פון רומעניען איז געווען בראטיאנו, וועלכער האט געהאט דורך זיין גאנצען לעבען דעם איינציגען ציל, אז די „קרוין" זאל זיין, וואס שוואכער, כדי ער (אהן די קרוין!) זאל האבען די גאנצע מאכט אין דער האנד.

בראטיאנו איז דעריבער געווען אזא שטארקער געגנער פון ענערגישען קרוין-פרינץ קארל, פיל לייכטער איז איהם געווען צו רעגירען מיט דעם קליינעם 6-יאהריגען קעניג און דעם מאכטלאזען רעגענטשאפט-ראט.

הייסט עס, אז די געגנער האבען אבגערוימט דעם צו מעכטיג-געווארענעם בראטיאנו פון קאמף-פלאץ פון דער פאליטיק?

מיר זענען ווייט פון דאזיגען קאמף-פלאץ און ס'איז דערפאר שווער צו אורטיילען. איינס שטעלט זיך אבער קלאהר ארויס פון די אלע ידיעות און אבלייקענונגען:

אין קעניגרייך רומעניען איז עפיס נישט אין ארדנונג.

ש. ג.

מ'וועט אונז נישט אפשרעקן.

ארום דעם טומעל פון דער סאנאציע-פרעסע, ביי'ם שאפען דעם מינדערהייטס-בלאק.

צוזאמען מיט די ברייטע מלוכה גרעניצען, וועלכע פוילען האט בעקומען אויפ'ן סמך פון ווערסאלער און ריגער טראקטאטען, האט זי אויך בעקומען אן עטנאגראפיש-פערשידענארטיגע בעפעלקערונג, וועלכע שטרעבט צו פלעגען איהר אייגענע נאציאנאלע קולטור און פאר קיין פאל נישט אויפצוגעבען דעם קאמף פאר איהרע נאציאנאלע רעכט. ס'איז זעלבסטפערשטענדליך, אז די מינדערהייטען, וועלכע בעוואוינען פוילען אונטערשיידען זיך בעדייטענד אין הינזיכט פון זייערע פאליטישע אספיראציעס און סאציאלער סטרוקטור. ס'איז אבער דא איין מאמענט, וועלכער שמידט זיי צונויף אין איין קערפערשאפט און צווינגט זיי צו שאפען איין געמיינזאמען פראנט אין קאמף פאר זייערע רעכט. דאס איז די פולשטענדיגע איזאלאציע, וועלכע ס'האבען געשאפען לגבי די מינדערהייטען די פוילישע סיים-פארטייען, סיי לינקע סיי רעכטע און דאס פעהלען פון דעם מינדעסטען ווילען צו פערשטעהען זייערע גערעכטע פאדערונגען. אט די דאזיגע צוויי נעגאטיווע מאמענטען האבען צוגעגרייט דעם באדען פאר אלע מינדערהייטס-בלאקען פון דער פערגאנגענהייט און אויך פון דער צוקונפט.

דער ערשטער, וועלכער האט זיך שוין שטארק געשראקען פאר דעם „געפאהר" מצד די מינדערהייטען איז געווען נישט קיין אנדערער ווי דער איצטיגער „סאציאליסטישער פילסודטשיק" — מארטשעווסקי, וועלכער האט שוין אין יאהר 1919, ד. ה. דאן ווען פוילען האט פערמאגט א גאנץ אומבעדייטענדען פראצענט מינדערהייטען צוגעשניטען אזא וואהל-געאגראפיע, וועלכע זאל ביי יודען איינגאנצען צונעמען די רעפרעזענטאנץ, וועלכע קומט זיי.

דעם „גאלדענעם פאדים" פון מארטשעווסקיס אנטי-מינדערהייטס-פאליטיק האט ווייטער פארטגעזעצט דער טרויריג בעריהמטער גלח ליוטאסלאווסקי, וועלכער האט אויסגעארבייט אזא מין וואהל-ארדינאציע, וואס זאל די מינדערהייטען איינגאנצען בעזייטיגען פון פוילישען סיים, ווען דער דאזיגער פלאן וואלט זיך איינגעגעבען, וואלט מען דאן פאר גאנץ איירופא קענען בעשטעטיגען מיט ציפערן, אז אין פוילען זענען מינדערהייטען בכלל נישט בנמצא. אומדערווארטעט פאר אלעמען האבען די מינדערהייטען, א דאנק דעם בלאק, וועלכען זיי האבען געשאפען, אריינגעפיהרט ארום 100 דעפוטאטען און סענאטארען. און דאן האט די ענדעציע אנגעווענדעט די שווערסטע ארטילעריע — זי האט אלע מינדערהייטען אפגעשטעמפעלט אלס „אנטיפאנסטוואווע" — אלס „שונאים" פון פוילען.

די פוילישע פסעודא-דעמאקראטיע האט אונטער'ן איינפלוס פון דעם ענדעקישען סטראשאק [זיך אויך איינגאנצען אפגעטרייסעלט פון די מינדערהייטען און מיט זיי נישט געוואלט האבען קיין מגע-ומשא. ערשט ערב דעם פונאנדערלאזען פון איצטיגען סיים האבען זיך אנגעהויבען צו בעוויזען פערשידענע קאמפלימענטען אויפ'ן אדרעס פון די מינדערהייטען. דערביי האט זיך דער סאציאליסטישער „ראבאטניק", למשל, פלוצלונג זעהר שטארק פעראינטערעסירט מיט דער יודען-פראגע.

דער רעכטער טומעל אין דער פוילישער פרעסע איז אבער ערשט ענטשטאנען בעת ס'איז ווידער ארויפגעשוואומען די קאנצעפציע פון א בלאק פון אלע מינדערהייטען. דא האט מען ערשט אנגעהויבען אויסצוטרומייטערן א „פאבודקע"; פוילישע דעמאקראטען און ראדיקאלען, היט זיך! די מינדערהייטען געהען אויף אייך! די מינדערהייטען ווילען אומברענגען דאס פוילישע פאלק!

דעם גאנצען כעס האט אבער די פוילישע „סאנאציע"-פרעסע מיט „גלאס-פראוודי" בראש אויסגעלאזען צו די יודישע קעפ. אונז האט מען געקרוינט אלס „בונטאווטשיקעס" און אלס די אייגענטליכע איניציאטארען פון בלאק. מ'האט מיט אונז אנגעהויבען איינצוטענה'ן מיט גוטען און מיט בייזען, כדי אונז צו צווינגען זיך אפצוזאגען פון דעם „אנטיפאנסטוואווען" בלאק.

ביי היינטיגען טאג איז דער בלאק שוין צושטאנד געקומען, און מען קען מיט דער גאנצער זיכערקייט זאגען, אז דוקא די ארטיקלען פון „גלאס פראוודי" און „עפאקא" האבען פיל מיטגעהאלפען דעם דאזיגען פערהאסטען מינדערהייטס-בלאק זיך צו צעמענטירען. אין די לעצטע ארטיקלען פון די אויבענדערמאנטע ארגאנען האט זיך אמבעסטען אפגעשפיגעלט די פאליטישע צביעות פון די סאנאציע-לייט.

קוים מיט עטליכע וואכען צוריק, בעת דעם שווארצבארד-פראצעס, האבען די זעלבע סאנאציע-ארגאנען אונז אפגעשטעמפעלט אלס שונאים פון אוקראינישען פאלק, אלס געגנער פון דער אוקראינישער „אירידענטע"; נאך גאר נישט לאנג האט מען געזונגען לויבגעזאנגען די פעטליורא'ס, סעמאסענקא'ס, וודאוויטשענקא'ס און אנדערע „קעמפער" פאר דער אוקראינישער אומאפהענגיגקייט — און וואס איז איצט? איצט שטעמפעלט מען די יודען אלס שונאים פון פוילען, ווייל זיי פערבונדען זיך אין א טעכנישען בלאק מיט די טעריטאריאלע מינדערהייטען, דערביי טענה'ט מען מיט אונז איין בזה הלשון: ביי אייך, יודען זענען דאך שטענדיג ענטוויקעלט די מלוכה'שע געפיהלען. איהר שטרעבט דאך נישט צו די זעלבע צילען, ווי די אוקראינער און ווייסרוסען, וועלכע זענען שונאים פון פוילען און ווילען ווערען זעלבסטשטענדיג.

די זעלבע אוקראינישע „אירידענטע", וועלכע איז נאך נעכטען דורך די זעלבע פוילישע „ראדיקאלען" מיט גרויס פיעטעט בעזונגען געווארען אין לאנגע ארטיקלען — ווערט היינט געשטעמפעלט אלס אן'אויסגעשפראכען פויליש-פיינדליכע. צי כאראקטעריזירט דאס נישט אמבעסטען דעם מאראלישען פרצוף פון אונזערע סאנאטארען?

און נאך א זאך איז כדאי אונטערצושטרייכען. די זעלבע לייט, וועלכע שיטען אזוי פיל פעך און שוועבל אויף דעם בלאק, האבען אליין אונטערשטיצט א מינדערהייטס-בלאק, בעת די וואהלען צום דייטשען פארלאמענט. אין דייטשלאנד זענען דוקא בראש פון די מינדערהייטען געשטאנען נישט קיין אנדערע, ווי פאליאקען.

צי האבען אויך דאן די סאנאציע-לייט גע'טענה'ט, אז דאס איז אנטי-מלוכה'ש? צי האבען אויך דאן די „סאנאציע"-לייט געהאלטען, אז ווען די פאליאקען פערטיידיגען זייערע גערעכטע מענשליכע און נאציאנאלע פאדערונגען — זענען זיי שונאים פון דייטשלאנד?

אונזערע „סאנאציע"-לייט האבען אבער צוויי גערעכטיגקייטס מאסען, איינע פאר זיך און א צווייטע פאר פרעמדע. און דא ליגט די הויפט-סיבה פון דעם וואס ביז היינטיגען טאג שטעהט נאך אין פוילען דער מינדערהייטס-פראבלעם אויפ'ן טויטען-פונקט, — ווייל גערעכטיגקייט הייסט מען נאר אנווענדען דעם צווייטען.

כל-זמן אבער דער פוילישער מלוכה-רעזאן וועט נישט וועלען אריינדרינגען אין דעם מינדערהייטס-פראבלעם, וועלען מיר אלץ בעטראכט ווערען אלס אן'עלעמענט אן'אנטיפאנסטוואווי" און זיין געצוואונגען צו קעמפען פאר אונזערע רעכט אין איין געמיינזאמען פראנט מיט די איבעריגע מינדערהייטען.

מיט סטראשונקעס האט מען נאך קיין נאציאנאלע בעוועגונג נישט אונטערדריקט. דאס ווייסען אמבעסטען די הערן פון סאנאציע-לאגער,

(נ.צ.) א. צינצינאטוס.

מאקסימיליאן הארדען.

שטריכען צו זיין כאראקטעריסטיק.

פון ראובן בריינין.

הארדען איז געווען יאהרענלאנג דער גרעסטער פובליציסט, דער בעדייטענדסטער טעאטער-קריטיקער און ליטעראטור-קענער אין דייטשלאנד.

הארדען איז נאך אלס יונגער שריפטשטעלער, כמעט אן'אנפאנגער, בעקאנט געווארען אין דייטשלאנד דורך זיין מוטיגען קאמף געגען קייזער ווילהעלם דעם צווייטען און נאכדעם געגען די העכסטע הויף-קרייזען און די אינטימע פריינד פון דעם קייזער.

הארדען איז געווען דער מייסט-פערהאסטער און צוגלייך געפירכטעטער מאן אין פאליטישע און ליטעראַרישע קרייזען פון דייטשלאנד.

זעהר פיל אבער האבען בעוואונדערט זיין שארפע פעדער, זיין אומגעוועהנליכע פאליטישע בילדונג און בעלעזענקייט אין דער וועלט-ליטעראטור.

* * *

היינריך היינע האט אמאל געזאגט: „דאס יודענטום איז אן'אומגליק" ד. ה. עס איז זייער שווער צו זיין א יוד. מאקסימיליאן הארדען האט מיט 4 יאהר צוריק געשריבען: „שווער איז צו זיין א יוד, אבער נאך פיל שווערער איז צו זיין א געטויפטער יוד".

אין דערזעלבער צייט ווען די יונקער חברה, די מארד-פאטריאטען האבען גע-הרג'ט דעם יודישען מיניסטער וואלטער ראטענוי, אין מיטען גאס, זענען זיי אויך בעפאלען מאקסימיליאן הארדען'ען און האבען איהם צעקלאפט און פערוואונדעט אין מיטען העלען טאג אויף דער גאס. דער נאמען הארדען איז געווען אויפ'ן צעטעל פון די יודען, וואס יענע חברה האבען בעשלאסען צו טויטען. עס איז זיי נישט געלונגען צו טויטען הארדעג'ען איינגאנצען, ווי ראטענוי'ען, אבער מ'האט איהם אזוי צעקאליעטשעט, בעדעקט זיין קאפ מיט וואונדען, דאס ער איז פיזיש שוין מעהר צו זיך נישט געקומען.

זיין לעצטען ארטיקעל אין זיין וואכענשריפט „די צוקונפט" (וועלכע ער האט מעהר ווי דרייסיג יאהר רעדאקטירט און כמעט אליין אויסגעפילט) האט ער אנגעהויבען מיט פאלגענדע ווערטער (איך ציטיר עס פון זכרון): „איך שרייב דעם ארטיקעל מיט א פערבונדענעם קאפ, וואס איז בעדעקט מיט טיפע וואונדען, וועלכע מיינע אנפאלער האבען מיר מיט אייזערנע כלים איינגעשלאגען. מיין דאקטאר האט מיר שטרענג פערבאטען צו נעמען די פעדער אין האנד, ווייל איך שטעל דורך דעם מיין לעבען אין געפאהר. דאך קען איך זיך נישט בעהערשען. איך מוז זאגען עפענטליך, דאס, „וואס איך האב צו זאגען אין דער שעה".

און אין דעם לעצטען ארטיקעל זאגט הארדען ארויס, וואס ער האט געהאט צו ליידען לעבענס-לאנג אלס געטויפטער יוד, און ווי שווער עס איז צו זיין א געטויפטער און פערהאסט אי פון די יודען, וועלכע ער האט פערלאזט, אי פון די, וועמען ער האט געשענקט זיין לעבען און זיין טאלאנט.

מיט א קראנקען קאפ האט הארדען ארויסגעזאגט געזונטע געדאנקען. עס הערט זיך נאך אין יענעם ארטיקעל די פיזישע קלעפ, וואס ער האט בעקומען אלס א פעראורטיילטער פון א באנדע יונקערס צום טויט. — אין יענעם ארטיקעל הערט זיך א פערשטיקטער קול פון חרטה, פון א בעל תשובה, — חרטה אויף זיין טויפען זיך אין די יונגע יאהרען.

* * *

דאס לעבען פון דעם גרויסען שריפטשטעלער איז געווען פול טראגיק און קאמף. די טראגיק איז נישט בעשטאנען אין דעם, וואס די אנטיסעמיטישע צייטונגען האבען איהם טאג-טעגליך בעשאטען מיט די גרעבסטע זידלערייען, און וואס זיי האבען איהם שטענדיג דעראינערט, אז ער איז א יוד. זיין גרויסער אומגליק איז בעשטאנען אין דעם, דאס אויך א סך פון זיינע פערעהרער און אנהענגער, וועלכע האבען געוואוסט צו שאצען זיין גרויסען טאלאנט און זיין אומגעוועהנליכען וויסען און קענען, דאס א סך פון די פיהרענדע גייסטער אין איירופא האבען נישט געגלויבט אין דער אויפריכטיגקייט פון זיין איבערטריבענעם דייטשען פאטריאטיזם.

דער אורטייל פון אט די אנהענגער פון זיין פעדער איז געווען אזא: א שריפטשטעלער א יוד, וועלכער האט זיך געטויפט, געביטען און געהאנדעלט מיט דער אלטער אמונה פון זיינע עלטערן און עלטער-עלטערן, דער „פאלנישער יודע", וועלכער איז דורך א נאכט געווארען א זודיגער, הונדערט-פראצענטיגער דייטשער פאטריאט — אט אזא מין נפש איז מסתמא א קאריעריסט, א ליטעראַרישער שווינדלער א.ד.ג.

* * *

לערך מיט קנאפע דרייסיג יאהר צוריק האט הארדען געפיהרט א שווערען און ביטערען קאמף געגען אויגוסט בעבעל און געגען דעם סאציאליסטישען געלערנטען שריפטשטעלער מערינג. די ארטיקלען האבען געמאכט אין זייער צייט א שטארקען איינדרוק אויף געוויסע קרייזען. אלע האבען אנערקענט, אז הארדען איז דער גרעסטער פאמפלעטיסט אין דייטשלאנד.

דאן האט דער אלטער בעבעל נישט געפונען קיין בעסערע כלי-זין צו בעקעמפען הארדען'ען און צו מבטל זיין דעם שווערען איינדרוק, וואס זיינע שניידענדיגע ארטיקלען האבען געמאכט אויף א געוויסען טייל פון דעם אינטע-

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

לאדז
30 נאָוועמבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז
30 נאָוועמבער 1927

30 מיטוואָך ו כסלו תרפ"ח	נאָוועמבער זון-אויפגאַנג 7.13 זון-אונטערגאַנג 3.32 לענג פון טאָג 10.11

רעגיסטראַציע
פון יאָהרגאַנג 1907.

די מיליטעריש - פּאָליציייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אז אַלע יונגע-לייט פון יאָהרגאַנג 1907 דאַרפען איצט פּערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליצייאישען ביוראָ (טראַוגוטאַ 10) פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג, שבת פון 8 פריה ביז האַלב 2 ביי טאָג.

היינט, מיטוואָך, די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון R ביז Z.

מאָרגען, דאָנערשטאָג די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 6. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

פּאָסט - טאַריף
ווערט פון מארגען געהעכערט.

פון מאָרגען דעם 1. דעצעמבער וועלען פערפליכטען פאָלגענדע פּאָסט- און טעלעגראַף-טאַריפען.

אין אינערליכען פערקעהר וועט אַ בריף ביז 20 גראַם קאָסטען 25 גראָשען; פון 20 ביז 250 גראַם — 50 גראָשען פון 250 ביז 500 גראַם 80 גראָשען.

אַ פּאָסט-קאַרטעל — 15 גראָשען;

דרוק-זאַכען ביז 25 גראַם — 5 גראָשען; פון 25 ביז 50 גראַם 10 גר.; פון 50 ביז 70 גראַם 15 גר.; רעקאָמענדירטע בריף — 40 גר.; עקספּרעס-בריף 80 גר.

אויסלענדישע בריף ביז 20 גראַם — 50 גר.; קיין עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקאַי, רומעניען און אונגאַרן — 40 גר.; אַ פּאָסט-קאַרטעל קיין אויסלאַנד — 30 גר. אין די אויבענדערמאָנטע לענדער 25 גר.; אַ רעקאָמענדירט קאַרטעל — 50 גר. עקספּרעס — 1 זלאָטע.

טעלעגראַף - טאַריף — אַ וואָרט 15 גראָשען, דער פּרינציפּ - אָפּצאָהל 50 גראָשען.

אַ וואָרט פון אַ שנעל - טעלעגראַם — 45 גר. אין פּרינציפּיעל טאַקסע — 50 גראָשען.

נאָוועמבער-אויפשטאַנד.
היינטיגע פייערונג.

(מ) היינט מיטוואָך 7 אין אָוועגט ווערט אין זאַל פון שטעטישען קינאָ פאָרקומען אַ פייערונג צוליב'ן 96. יאָהרטאָג פון נאָוועמבער-אויפשטאַנד. אַריינגאַנג — 10 גר. פאַר אַרבייטסלאָזע — אומזיסט.

אַ רויב-אָנפאַל.

צו דער 24-יעהריגער קאָנסטאַנציאַ מיס איז נעכטען אין איהר וואוינונג אויף 28 פּולק פון קאַניעווער שיסער גאַס 57 אַריינגעקומען עטליכע אומבעקאַנטע פּערזאָן, געפאָדערט פון איהר געלד און ווען זי האַט אָפּגעזאָגט האַט מען זי שווער-פערוואונדעט. די אָנפאַלער זענען נעלם געוואָרען. די פערוואונדעטע מיס האַט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

LEKARZ-DENTYSTA
N. KACENBOGEN-PADWA
Ceglelniana Nr. 12.
przyjmuje od 10–1 i od 4–6.

נייער מאַגיסטראַט-פּרעזידיום געזעגענט זיך מיט'ן אַלטען.
נעכטיגע צערעמאָניע אין מאַגיסטראַט.

(מ) נעכטען 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג איז אין מאַגיסטראַט פאָרגעקומען די געזעגונגס-זיצונג פונ'ם אַלטען מאַגיסטראַט-פּרעזידיום מיט די מאַגיסטראַט-בעאַמטע און דאָס בעגריסען דעם נייעם פּרעזידיום.

צו דער בעשטימטער צייט זענען געקומען אַלע לייטער פון די אָפּטיילונגען, פון די ביוראָ'ס און מאַגיסטראַט-אַמטען, זיי האָבען זיך פערזאַמעלט אין זיצונגס-זאַל פון מאַגיסטראַט וואוהין ס'זענען אַריינגעקומען דער פּרעזידענט זשעמיענצקי, די וויצע-פּרעזידענטען ראַפּאַלסקי און וויעלינסקי און די אַלטע וויצע-פּרעזידענטען; וואָיעוואָדזקי און גראָשקאָווסקי.

דער ערשטער האָט גענומען דאָס וואָרט וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי. אָפּשטעלענדיג זיך אויף די שוועריקייטען, וואָס דער מאַגיסטראַט האָט געהאַט אַדורכצופיהרען און אויף דער איבערגעגעבענער מיטאַרבייט פון די בעאַמטע האָט ער זיי געדאַנקט און געוואונשען ערפאָלג אין זייער ווייטערדיגער אַרבייט.

נאָכדעם האָט געהאַלטען אַ קורצע רעדע וויצע-פּרעזידענט גראָשקאָווסקי, וועלכער האָט זיך געזעגענט מיט די בעאַמטע און דאָס וואָרט האָט גענומען דער נייער שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי. ער האָט אָנגעוויזען אויף דער וויכטיגער אַרבייט, וואָס עס האָבען אויסצופיהרען די מאַגיסטראַט-בעאַמטע און האָט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז זיי וועלען אויך ווייטער טיכטיג פאָרטזעצען זייער אַרבייט.

צום סוף האָט ה' זאַלעסקי אין נאָמען פון די העכערע בעאַמטע געזעגענט דאָס אַלטע פּרעזידיום און בעגריסט דאָס נייע' אויסדריקענדיג די האָפנונג, אַז זייער אַרבייט וועט אויך ווייטער זיין פּראָדוקטיוו און נוצליך פאַר דער לאָדזער בעפעלקערונג. נאָכדעם האָבען די אָפּטרעטענדע וויצע-פּרעזידענטען פּערזענליך זיך געזעגענט מיט די בעאַמטע און דירעקטאָר זאַלעסקי האָט פאָרגעשטעלט די בעאַמטע פאַר'ן פּרעזידענט זשעמיענצקי און פאַר די וויצע-פּרעזידענטען: ראַפּאַלסקי און ד"ר וויעלינסקי.

דער נייער שטאָט-פּרעזידענט וועט אויפנעהמען אינטערעסאַנטען אין מאַגיסטראַט יעדען מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג פון 12 ביז 2 אַ זייגער. נאָרמאַלע זיצונגען פון מאַגיסטראַט וועלען פאָרקומען יעדען דינסטאָג 12 אַ זייגער ביי טאָג.

די צוטיילונג פון די מאַנדאַטען אין די שטאָט-ראַט קאָמיסיעס.
נעכטיגע זיצונג פון סעניאָרען-קאָנווענט.

(—) נעכטען האַלב 9 אינאָווענד איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סעניאָרען-קאָנווענט ביים שטאָדט-ראַט וועגען צוטיילען די מאַנדאַטען אין די קאָמיסיעס. די זיצונג איז געפיהרט געוואָרען דורכ'ן פּרעזוס פון שטאָדט-ראַט אינזש. האָלצגרעבער. עס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען 3 ליסטעס: פון סאָציאַליסטישען בלאָק, פון די פעראייניגטע קריסטליכע גרופּען (כ. ד., נ. ד. און נ. פּ. ר.) און פון די בירגערליכע יודיש גרופּען.

אַזוי ווי אין גאַנג פון דער מאַנדאַטען-צוטיילונג איז ענטשטאַנען אַ קאָנפליקט צווישען די ציוניסטען מיט די אָרטאָדאָקסען, איז ערקלערט געוואָרען אַ הפסקה. צו קיין אויסגלייך איז אָבער נישט געקומען, אַזוי, אַז נאָך דער הפסקה האָבען שוין פיגורירט 4 ליסטעס.

די צוטיילונג איז פאָרגעקומען לויט דעם דעהאָנט-סיסטעם. אין דער פינאַנץ- און בודזשעט-קאָמיסיע האָט דער סאָציאַליסטישער בלאָק בעקומען 9 מאַנדאַטען, דער קריסטליכער בלאָק — 4, ציוניסטען — 1. בנוגע איין מאַנדאַט איז נאָך נישט בעשלאָסען, צי ס'וועלען איהם בעקומען די אָרטאָדאָקסען, אָדער די ציוניסטען. דעמזעלבען רעזולטאַט האָט אויך געגעבען די צוטיילונג פון די מאַנדאַטען אין דער אַלגעמיינער קאָמיסיע, יורידישער און אַרבייטס קאָמיסיע.

די זיצונג האָט זיך פערצויגען ביז 12 ביינאַכט.

נאָרמירען די בעציהונגען צווישען פאַבריקאַנטען, סוחרים און קאָנסומענטען.
מלוכה'שע אַנקעטע-קאָמיסיע אין לאָדז.

(—) נעכטען איז קיין לאָדז געקומען דאָס טעקסטיל-קאָלעגיום ביי דער מלוכה'שער אַנקעטע-קאָמיסיע, אין קאָלעגיום האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה: רומפּעל, לוקאַשעוויש און אַרנעקער. דאָס קאָלעגיום האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון הורטאָווניקעס, האַלב-הורטאָווניקעס און דעטאַליסטען פון סוחרים-פעראיין פּיעטרקאָווער 73. ס'איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען דער פערהעלטניש פון די פאַבריקאַנטען צו די הורטאָווניקעס, פון הורטאָווניקעס צו האַלב-הורטאָווניקעס, האַלב - הורטאָווניקעס צו דעטאַליסטען און דעטאַליסטען צו די קאָנסומענטען, ווייטער איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע ווי אַזוי עס ווירקט די קאַלקולאַציע, שטייער און קרעדיט אויף דער פערטייערונג פון דער פּראָדוקציע, די זיצונג האָט געדויערט פון 9 אין דערפריה ביז 7 אָוועגד.

בערויבט יודישע סוחרים.

עהערנעכטען צווישען 7 און 8 אין אָווענד זענען עטליכע בזשעזשינער סוחרים געפאָהרען מיט אַ פוהר קיין ראָגאָוו. ווען זיי האָבען זיך דערנעהנטערט צום ראָגאָווער וואַלד, זענען פון דאָרט אַרויסגעשפּרונגען 4 פערמאַסקירטע באַנדיטען און דראָהענדיג די יודען מיט רעוואָלווערן האָבען זיי פערלאַנגט דאָס געלד, וואָס די יודען האָבען געהאַט ביי זיך. די יודען האָבען געפּרובט זיך אַ קעגענצושטעלען אָבער די באַנדיטען האָבען אָנגעהויבען צו שיסען. צום גליק האָבען זיי קיינעם נישט געטראָפען.

די באַנדיטען זענען דאַן צוגעטרעטען יעדען סוחר פערזענליך צו רעווידירען און האָבען צוגענומען: ביי אברהם יאַקובאָוויטש 2600 זל.; פישעל גאָלדבוים — 2300 זל.; בערל בלאָק — 800 זל. און שמואל אורבאַך 1,200 זלאָטיס.

די יודען זענען דאַן ווייטער געפאָהרען און געמאָלדען דער ראָגאָווער פּאָליציי. אַלע בעמיהונגען צו כאַפּען די באַנדיטען זענען דערווייל נישט געלונגען.

ענטדעקט אַ באַנדע מינדעריעהריגע גנבים.

די טעג איז די פּאָליציי געפאַלען אויפ'ן שפּור פון אַ שייקע יוגענדליכע גנבים.

מאַריאַ וויערזשביצקאַ (זגערזשער 115) האָט אין אַ קאָלאָניאַל-געוועלב אויף זגערזשער 11 אַוועקגעלעגט אויפ'ן טיש אַ זילבערנעם האַנד-בייטעל מיט מאָנאָגראַמען און אַ געוויסע סומע געלט.

דער חשד איז געפאַלען אויף צוויי 14-יאָהריגע יונגלען, וועלכע מ'האָט געזעהען אין געוועלב. פּאָליציי האָט, לויט סמנים, די יונגלען אָפּגעזוכט און אַרעסטירט. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס זענען: דער 14-יאָהריגער נתן טישעל (נייע-ציגעל גאַס 31) און דער 14-יאָהריגער אברהם קאַלינסקי (לוטאָמיערסקאַ 19). ביידע יונגלען זענען באַלד נאָכ'ן בע'גנב'נען די פרוי וויערזשביצקאַ אַוועק אויף דער קאָנסטאַנטינער גאַס, ווייל זיי האָבען אין אַ געוועלב גע'גנב'עט ביי רוזשע קאַפּעליוש אַ האַנט-בייטעל מיט 132 זלאָטיס.

אין אויספאָרשונגס-אַמט האָבען ביידע אַרעסטירטע ערקלערט, אַז זיי געהערען צו אַ באַנדע גנבים, וואָס בראש פון איהר שטעהט דער 16-יאָהריגער חיים טישעל, צו דער באַנדע געהערען דער 15-יאָהריגער חיים פעדערמאַן פון קאָכאַנובקע, דער 14-יאָהריגער מאָריץ זילבערבערג, (נייע-ציגעל גאַס 48) און אַ געוויסער שיינבערג. דאָס גע'גנב'עטע געלט פלעגען זיי צוטיילען צווישען זיך און קויפען צוקערלעך, געהען אין קינאָ א. אַ. וו. זיי האָבען זיך מודה געווען אין אַ גאַנצער רייה גנבות. מ'האָט זיי אַלע איבערגעשיקט צו דער דיספּאָזיציע פון געריכט פאַר מינדעריאָהריגע.

קליינער פעליעטאָן.

יש קונה עולמו בשעה אחת...

די מוסר ספרים זאָגען אַזוי:

אויפ'ן עולם האמת, מוז יעדער אָבגעבען דין וחשבון פאַר'ן כסא הכבוד פון זיינע מעשים אויפ'ן עולם השפל.

און דין וחשבון מוזען געבען נישט נאָר בעלי-חיים לעבעדיגע ברואים, ווי למשל מענשען, חיות און קאַטשקעס וכדומה, נאָר אפילו יעדער צומח ווי למשל אַ בוים, אַ הויז, אַ הערינג-פאַס און יעדעס גרעזעלע, אַלץ, אַלץ מוז אָבגעבען חשבון.

מפרשים האָבען זיך שוין גע'חקר'נט, מפלפל געווען און זיך פערטיפט וועגען דעם דאָזיגען ענין און זיי זענען געקומען צו אַ הסכם, אַז אַזוי איז עס. אַלע מוזען אָבגעבען רעכנונג און אויב לעבעדיגע ברואים ווי זייער טבע איז ווילען נישט זאָגען דעם אמת דערגעהט מען שפּעטער ביי די פיער ווענד, צווישען וועלכע זיי האָבען געלעבט והאמת מארץ תצמח דער אמת קומט אַרויס. -

אויב דאָס בעשעפעניש געהערט צו אַ חברה ווער רעדט נאָך אויב ער איז געווען אַ גבאי אָדער סתם אַ קנאַל-טוער נעהמט מען פאַר עדות די לאָקאַלען דאָס הייסט די דירות וואו דער נפש האָט זיך געווידמעט... (ווענד האָבען אויערען).

אויפ'ן סמך פון די אויבענדערמאָנטע ספרים, איז מיר שוין נישט איינמאָל געקומען אויפ'ן רעיון וועגען די ווענד פון דער לאָדזער „פילהאַרמאָניע", אַז מען וועט זיי אַמאָל נעהמען אויבען אויף אַ פערהער, נעוואַלד וואָס זיי וועלען דאָס אַלץ האָבען צו דערצעהלען... ווייל וואָס אַלץ איז שוין פאָרגעקומען צווישען די דאָזיגע ווענד: טעאַטערס, קאַבאַרעטען, קאָנצערטען, פאָרלעזונגען, פערזאַמלונגען, מאַסקען-בעלער און אפילו רעליגיעזע תפלות... און איך שטעל מיר פאָר וואָס פאַר אַ רעש און געפילדער עס וועט ווערען ביי די פמליא של מעלה, ווען די דאָזיגע ווענד וועלען אויסזאָגען סודות פון חדר... זיי וועלען אָנהויבען צו דערצעהלען די עונות וחטאים, וואָס די זינדיגע ברואים פון עולם השפל האָבען שוין דאָרטען אַלץ אָבגעטון: ווי מוזיקער האָבען פאַלשע טענער געגעבען בעת זייערע „קינסטלערישע" קאָנצערטען... ווי פרעלעגענטען האָבען אַריינגע'גנב'עט פרעמדע פראַזען אין זייערע „אָריגינעלע" פאָרלעזונגען... גבאים האָבען דורכגעפיהרט כל'ערליי נישט שעהנע מעשים פרעטענדירענדיג אַלס מתעסקים בצרכי צבור באמונה... היינט וועגען דעם ביסעל צניעות פון די ווייבער אויף די מאַסקענבעלער... הכלל עס וועט ווערען לעבעדיג... דער קטיגור וועט אַרויס פון די כלים פאַר שמחה און וועט מיט נצחון אויסרופען: ניין, אַזעלכע ווענד טאָרען זיך נישט געפינען אין די אויבערשטע היכלות!... איך פאָדער זיי צוריק צו פערשיקען אויף עטליכע צעהנדליג יאָהר אויפ'ן עולם התחתון. נידער, אַראָב!...

האַלט! וועט אויסשרייען דער סניגור, איך האָב דאָס וואָרט, איך האָב ממליץ טוב צו זיין פאַר די דאָזיגע פיער ווענד.

— דהיינו?

— שבת פ' תולדות האָט צווישען די דאָזיגע „פילהאַרמאָניע"-ווענד געדאַוועגט דער ריגער אָבער - קאַנטאָר ר' שלמה ראַבעץ, האָט ער געדאַוועגט מיט אַזוי פיל מתיקות מיט אַזאַ שיינעם קולנגינה, אַז דער פול-געפאַקטער זאַל מיט יודען, וואָס האָבען זיך דאָרטען געפונען, זענען דערהויבען געוואָרען צו דער אמת'ער שבת'דיגער התרוממות, צו דער העכסטער מדרגה פון שבת מלכתא און ער האָט זיי פערשאַפט אַזוי פיל עונג רוחני, אַז ס'איז גאָר נישט אָבצושאַצען און דער „ויש קונה עולמו בשעה אחת" מוז מקוים ווערען אויף דעם „פילהאַרמאָניע"-זאַל.

שר של אש.

199

3 עקראַן-שטערנס!

RAYMOND GRIFFITH, Marja Prevost

און DAGMARA GODOWSKA אינ'ם גרעסטען אַמעריקאַנער פילם

„רויט ליכט" (מיליאַרדערען-צוג)

10 אַקטען נערווען-אָנשטרענגונג און נאָך נישט געזעהענע עמאָציעס

פון מאָרגען אין קינאָ „CZARY"

ארום דער פעראָרדנונג וועגן אינדוסטריע-געזעץ

(יורידישע באמערקונגען).

ווי באַקאַנט ווערט אין אַרטיקל 142 אויסגערעכענט אַלע מלאכות אויף וועלכע ס'איז חל די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגן אינדוסטריע-געזעץ. די פערעפענטליכע רשימה נעמט אָבער נישט אַרום אַלע פערהאַנענע מלאכות.

פערשטיין בשום אופן נישט די נישט-דערמאָנטע האַנדווערקער, וואָס איז דאָ אייגענטליך פאָרגעקומען, צו האָט מען אין זיי פשוט פערגעסען, אָדער צו אַנערקענט דער געזעצגעבער אפשר גאָרנישט זייערע בעשעפטיגונגען פאַר קיין מלאכות.

זענען זיי בלויז צוליב אַ צופעליגע מיספערשטענדניש, אָדער איינפאַכען טעות אין דער פובליקירטע רשימה נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען און דער ציטירטער פעראָרדנונג אינטערליגען זיי יאָ, מוזען זיי דאָך ווי אַמשנעלסטען אויסקויפען פאַטענטען פאַר'ן 1927 י. און זיך פערזעהען מיט די איבעריגע דאָקומענטען, וועלכע זענען אומבעדינגנויטיג בכדי צו בעקומען די רעכט ווייטער צו פראַקטיצירען.

איז ווייטער די פעראָרדנונג וועגן אינדוסטריע-געזעץ אויף זיי נישט חל זענען דאָך די אַלע בעמיהונגען, צייט און געלד-פערלוסטען אינגאַנצען איבעריג.

לאַנג צו צווייפלען קאָן מען זיך נישט ערלויבען, ווייל דער 15. דעצעמבער 1927, ווען די פעראָרדנונג וועגן אינדוסטריע-געזעץ דאַרף אַריינטרעטען אין קראַפט דערגעהענטערט זיך מיט אַ בליץ-שנעלקייט און די בעל-מלאכות, וועלכע דאַרפען און וועלען נישט האָבען קיין פאַך-שיינען, וועלען טאַקע מוזען אויס-שטעהן כסדר'דיגע רדיפות, אויב זיי וועלען זייערע וואַרשטאַטען נישט ליק-ווידירען.

איז טאַקע קיין וואונדער נישט, פאַר-וואָס דער אָנגעוויזענער שיכט האַנד-ווערקער איז אַזוי בעאומרוהיגט און פערצווייפעלט.

מיר קאָנען אָבער מיט דער פולער פעסטקייט און בעשטימטקייט פערזיכע-רען די איבערגעשראָקענע האַנדווער-קער, אַז קיין שום צופעליגקייט, אָדער מיספערשטענדניש איז דאָ נישט פאָר-געקומען און אויב עס זענען אַ רייה מלאכות אין ציטירטען אַרטיקל דורכ-געלאָזט געוואָרען, איז עס גאָר דערפאַר אַליין, וואָס אַט די דאָזיגע דורכגעלאָ-זענע מלאכות אונטערליגען טאַקע נישט דער פעראָרדנונג וועגן אינדוסטריע-געזעץ.

פאַר אַזאַ אויספיהר גיט אונז אַ גרונד דער 2 טייל פון זעלבען 142 אַרטיקל, וועלכער זאָגט בפירוש, אַז דער האַנ-דעלס-און אינדוסטריע-מיניסטער איז בערופען נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט די בעטרעפענדע אינדוסטריעלער-סוחרים און האַנדווערקער-קאַמערען, דעם קאַטאַ-סטער פון מלאכות און צווייגען צו ערגענצען.

אויף דעם סמך קאָן דער בעטרעפענ-דער מיניסטער געוויסע אַרבייטס-צווי-גען און ספעציאַליטעטען אין דער רשימה רעגלאַמענטירטע מלאכות אויסשטרייכען און אַריינטראָגען.

ווי מיר זעהען, איז די רשימה פון די מלאכות, אויף וועלכע ס'איז חל די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגן אינדוסטריע-געזעץ, נאָך נישט אין גאַנצען פערענדיגט און ענטגילטיג-פעסטגעשטעלט.

צו יעדער צייט קאָן לויט אַ פער-אָרדנונג די דערמאָנטע רשימה פער-שמעלערט און אויסגעברייטערט ווערען. קוים געשעהט דאָס אין משך פון די לויפענדע 5 יאָהר, ווערען אַנערקענט די זעלבע קוואַליפיקאַציעס.

די בעלי-מלאכות, וועלכע אונטערלי-גען דערווייל נישט דער פעראָרדנונג וועגן אינדוסטריע-געזעץ און וועלכע קאָנען אָבער יאָ מיט דער צייט אַריינ-געצויגען ווערען אין דער רשימה פון די רעגלאַמענטירטע פראָפעסיעס, אויב זיי וועלען שפעטער נישט בעליגען קיין עקזאַמענס דאַרפען זיי איצט אויך אויסקויפען פאַטענטען פאַר'ן 1927 יאָהר.

י. אינפעלד.

20,000 געווינסטען

אַ פיאַנינא, אַ שרייב-מאַשין, 10 ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, אַ רייזע קיין דאַנציג—גדיניע—העל.

די גרויסע לאָטעריע לטובת די יודישע שולען.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שול-אַקציע די י. ש. אָ. בעקומען אַ דער-לויבניש, פון דער גענעראַל-דירעקציע פון דער מלוכה-לאָטעריע איינצואָרדנען אַנ'איינמאַליגע לאָטעריע, אויף 100,000 בילעטען מיט 20,000 געווינסען. די געווינסען בעשטייען פון ווערטפולע חפצים ווי 1 פיאַניאָ, 1 יודישע שרייב-מאַשין, 1 זילבער-טיש-געשיר, 1 גאָל-דענער זייגער, 5 ראָווערען, 10 ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, 1 זומער-וואוינונג, 3 נייי-מאַשינען, 1 מצנער פוטער, 1 קוה, 10 פאָטאָגראַפישע אַפּאַראַטען און 1 עקס-קורסיע פון צוואַנציג פערזאָן קיין דאַנ-ציג, גדיניע, העל, אַהין און צוריק. די איבעריגע געווינסען זענען ווערטפולע חפצים פון שטוב-ווירטשאַפט, בילדער פון בעקאַנטע מאַלער. ביכער פון יודי-שע שריפטשטעלער מיט זייערע אייגענ-הענדיגע אונטערשריפטען.

צוליב דעם, וואָס עס זענען פערהאַן 20,000 געווינסען, וועט יעדער 5-טער נומער געווינען. דער פרייז פון אַ לאָ-טעריע-בילעט איז נאָר 1 גילדען. די בילעטען קען מען בעקומען אין די אַר-בייטער קאָאָפעראַטיוועו, אין די פראָפ. פעראיינען און אין אַ גאַנצער רייה צו-קערניעס: יעדער פריינד פון דער יודי-שער שול, דאַרף זיך בעצייטענס בעזאָר-גען מיט די לאָטעריע בילעטען.

זיך אָנגע'שכור'ט און דערפרוירען געוואָרען.

(—) די איינוואוינער פון דאָרף קאַ-מילאַ, אונטער פאַביאַניץ האָבען דעם פערגאַנגענעם זונטאָג געפונען אין פעלד דעם טויטען קערפער פון אַ געוויסען עדמונד באַראַנאָווסקי פון דאָרף קאַנין.

ווי עס האָט פעסטגעשטעלט די אויס-פאָרשונג איז באַראַנאָווסקי זונטאָג דעם 20. ד. ח. אַרויסגעגאַנגען פון דאָרף מאַיובקאַ, וואו ער איז געווען אויף אַ פערוויילונג, טויט שכור. אויפ'ן וועג איז ער אַוועקגעפאַלען אין שניי און שכור'הייט איינגעשלאָפען און פערפרוי-רען געוואָרען אויף טויט. דער שניי האָט פערשיט דעם פערפרוירענעם און ערשט, ווען דער שניי איז צושמאָלצען געוואָרען האָט מען בעמערקט דעם טוי-טען קערפער.

—————

די שלשים פון פערשטאָרבענעם דירעקטאָר אברהם שווייצער.

צו די שלשים נאָכ'ן טויט פון דירעק-טאָר אברהם שווייצער האָט דער קאָ-מיטעט פון געוו. שילער, וועלכער פער-נעהמט זיך מיט אויסאַרבייטען אַ פראָ-יעקט פון בעהרען דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם, אַרויסגעלאָזט אַנ'אויפ-רוף, אין וועלכען עס ווערט צ. אַ. געזאָגט:

מיר, זיינע געוועזענע תלמידים האָ-בען געהאַט די געלעגענהייט זיך צוצו-זעהען זיין מיהפולער פעדאַגאָגישע און דערציערישע טעטיגקייט, ווי ער האָט אויפגענומען קינדער פון דער גאַס, אַרויסגעריסען פון די נעגעל פון נויט, געזאָרגט פאַר זיי ווי אַ פאָטער און גע-בענדיג זיי אַ שול און פאַך-בילדונג, האָט ער זיי אויסגעשטעלט פאַר פראָ-דוקטיווע מיטגלידער פון דער געזעל-שאַפט. ער האָט אויסגעשטעלט אַ דור פון קוואַליפיצירטע און אויסגעבילדעטע האַנדווערקער און אַרבייטער, פון אַר-בייטס-מענשען.

אין גאַנץ פוילען און אין דער גאַנ-צער וועלט זענען צושפרייט זיינע תלמידים, וועלכע דערמאָנען מיט פיע-טעט דעם נאָמען פון מענש, וועלכער האָט זיי דערצויגען און וועמען זיי האָבען אין אַ גרויסער מאָס צו פער-דאַנקען זייער קאַריערע און צו זיי ווענ-דען מיר זיך מיט אַ רוף צו פעראייבי-גען זיין נאָמען.

וועגען דער פראַגע פון בעהרען דעם אָנדענק פון דיר. שווייצער רופט דער קאָמיטעט צונויף אַ פערזאַמלונג אויף זונטאָג, ד. 4-טען דעצעמבער אין לאָקאַל פון דער שולע אויף פאָמאָר-סקאַ 48.

אינפאָרמאַציעס: יהודה פוקס, פיעט-רקאָווער 35.

—————

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָל-גענדע אַפּטייקען: מ. ליפיצץ (פיעטר-קאָווער 195); ע. מילער (פיעטרקאָ-ווער 45); וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנ-טינער 15); ק. גערטנער (ציגעל-גאַס 64); ה' ניעוואַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); ס. יאַנקיעלעוויטש (אַלט-שטאָט 9).

זיך געשאָסען אַ שילער.

אויף קאָנסטאַנטינער 171 האָט גע-פרובט בעגעהען זעלבסטמאָרד דער 16 יעהריגער מאַריאַן מאַדאַיסקי, אַ שילער פון אָוועגד-קורסען. דער זעלבסטמער-דער האָט זיך געוואָלט שיסען און גע-צילט אין האַרץ אַריין, ער האָט אָבער געטראָפען דערנעבען און נאָר זיך שווער פערוואונדעט אין ברוסט.

היינט — באַדענוויזער-באַלעט

היינט, מיטוואָך, טרעט אויף אין „פילהאַרמאָניע" דער בעקאַנטער באַ-דענוויזער-באַלעט פון ווין, וועלכע ווערט שטאַרק געלויבט דורך די ליב-האָבער פון טאַנץ-קונסט אין מערב-אייראָפּאַ, אין אונזער שטאָט טרעט-אויף דער באַלעט צום ערשטען מאָל.

פון „גאָנג".

אין „גאָנג" געהט ווייטער די גרויסע פאָליטישע רעווי „דער סיים אויף שוואָ-מען", וועלכע ווערט פון פאָריגער וואָך געשפילט מיט גרויס ערפאָלג. עס נעהמט אַנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל.

וועגען פאַטענטען פון האַנדווערקער.

ראַטמאַן אַדוו. ווייצמאַן איז געווען אין פינאַנץ-מיניסטעריום אין וואַרשא און האָט זיך צווישען אַנדערע פראַגען, וואָס זענען נוגע דער צעכען-פעראָרדנונג אינפאָרמירט, צי פאַר די האַנטווערקער איז גענוג די אַזוי-גערופענע „שוויאַ-דעצטוואָ אוזדאָלניעניאַ", אָדער זיי מו-זען האָבען פאַטענטען. אַדוו. ווייצמאַן האָט איצט בעקומען אַנ'אויפקלערונג, אַז כדי ווייטער זיך צו פערנעהמען מיט זייער פאַך, מוזען די האַנטווערקער האָבען אויסגעקויפט פאַטענטען פאַר'ן יאָהר 1927. די האַלב-יעהריגע פאַ-טענטען זענען נישט גילטיג פאַר דעם צוועק. די האַנטווערקער, וועלכע זענען פון די פאַטענטען געוועזען בעפרייט, מוזען אויך אויסקויפען פאַטענטען.

—————

פון דער ציוניסטישער פרויען-אָרגאַניזאַציע.

רעפעראַט פון צפורה בת עמי.

אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פרויען-פערזאַמלונג. פר. מ. רעזניק עפענט די פערזאַמלונג, בעגריסט דעם גאַסט פון ארץ-ישראל, פר. צפורה בת עמי, און גיט איהר דאָס וואָרט צום רעפע-ראַט אויף ד. ט. „די ראָל פון דער יו-דישער פרוי אין אויפבוי פון ארץ-ישראל.

פר. בת עמי האָט געשילדערט די לאַגע פון דער יודישער אַרבייטערין אין א"י אין די צייטען פון דער צווייטער, דריטער פירטער עליה, דאָס שטרעבען פון דער פרוי אין ארץ-ישראל צו עמאַנ-סיפּאַציע און אַרבייט, דעם קאַמף פאַר די רעכט פון דער פרוי, דאָס לעבען פון די פרויען אין די פאַך-שולען און די וויכטיגקייט פון די דאָזיגע שולען, וואָס זענען געגרינדעט געוואָרען לויט'ן פראָ-גראַם פון דער בעוואוסטער טוערין פר. חנה מייזעל און נהלל. בת-עמי ענדיגט מיט אַ אַפעל צו אַלע פערזאַמעלטע צו ערפילען זייערע ערציהערישע פליכטען לגבי דעם קומענדיגען דור, ווי אויך מיטהעלפען מאַטעריעל, כדי צו ערלייכ-טערען דאָס איינאָרדנען זיך פון די יודישע פרויען אין א"י.

נאָכדעם האָט גערעדט פרוי גאָלד-בערג וועגען דער ראָל פון דער פרוי און איהרע אויפגאַבען אין דער אויפ-לעבונגס-בעוועגונג פון יודישען פאָלק און גערופען די פרויען אַריינצוטרעטען אין דער ציוניסטישער פרויען-אָרגאַני-זאַציע. רעד. יוסף העפטמאַן האַלט אַ לענגערע רעדע וועגען דער מאַכט פון דער פרוי און דער ראָל פון דער יודי-שער פרוי בפרט, אין דער צוקונפט.

—————

ציוניסטישע פערזאַמלונג אין גייערס ראַיאָן.

די טעג איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמ-לונג פון מיטגלידער פון „בני ציון" אין גייערס ראַיאָן מיט'ן צוועק צו בע-נייען די אַרבייט אין דאָזיגען ראַיאָן.

ה' א. שפּיראָ ערקלערט דעם צוועק פון די פערזאַמלונג, אַז דאָס בענייען די אַרבייט און אָנהייבען אַ אינטענסיווע ציוניסטישע טעטיגקייט אין גייער'ס ראַיאָן איז אַ אונבעדינגטע נויטווענדיג-קייט און בעט די פערזאַמעלטע תיכף צוצוטרעטען צו ממשות'דיגע אַרבייט אויף דעם געביט.

ה' ש. ז. ראַבינאָוויטש האַלט אַ קור-צען רעפעראַט וועגען דער איצטיגער ציוניסטישער לאַגע און רעדט וועגען דער בעפאָרשטעהענדער אַרבייט, צו וועלכער עס מוזען קאָנצענטרירט ווע-רען אַלע כחות, כדי צו קאָנען אָנהיי-בען אַ ברייטע טעטיגקייט אויפ'ן נאַ-ציאָנאַלען-קולטורעלען געביט.

עס ענטוויקעלט זיך דאַן אַ ברייטע-רע דיסקוסיע וועגען פערשידענע אָרגאַ-ניזאַציאָנעלע פראַגען, עס ווערט אויס-געוועהלט אַ פערוואַלטונג פון פאָלגענדע פערזאָנען: משה זאַרעק, ראובן פאָמע-ראַנץ, ראובן קאָטקאָווסקי, יצחק דוב קופּערמינץ, ז. העכט, משה קופּערמינץ און פּיטאַרעק. קאַנדידאַטען: א. רייז, זילבערשטיין און האָרן. רעווידיר-קאָ-מיסיע: יוזעפּאָוויטש און דאַווידאָוויטש.

פון געריכט.

אַנ'אונגעזעצליך קינד.

(§) נעכטען איז אין קרייז-געריכט בעהאַנדעלט געוואָרען דער פּראָצעס געגען דער 22-יעהריגער טויבע אַבראַ-מאָוויטש, וועלכע איז געווען בעשול-דיגט אין וועלען ערמאָרדען איהר נישט געזעצליך קינד.

דעם 7 אַפּריל האָט די בעשולדיגטע אַריינגעוואָרפען איהר ניי-געבוירען קינד אין קלאָזעט אויף זאַכאָדניאַ 43.

די בעשולדיגטע האָט זיך מיט טרעה-רען אין די אויגען מודה געווען אין איהר פערברעכען. זי האָט ערקלערט, אַז מען האָט זי פערגוואַלטיגט. זי האָט וועגען געוואַלדטהאַט איבער איהר נישט געמאָלדען אין דער פּאָליציי צוליב בושה. מיט'ן קינד אויף די הענד האָט זי נישט געקענט בעקומען קיין אַרבייט, האָט זי בעשלאָסען דאָס קינד אומצו-ברענגען.

דאָס געריכט האָט פער'משפט די בע-שולדיגטע טויבע אַבראַמאָוויטש אויף 8 חדשים טורמע.

מעלדונג.

אַכטונג פריזיער-מייסטער און פריזיערקעס!

אלע די אייגנער מוזען זיך רעגיסטרירען אויף דער ליסטע צו דער איזבאַ פּראַצע היינט מיטוואָך, דעם 30 ד. ח. אין פעראיינס-לאָקאַל פון יודישען פריזיר-מייסטער, פּאָלודניאָווע 4.

679 — די פערוואַלטונג.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go maja 16, tel. 11-48

אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.

נעמט-אָן פון 7—8, זונטאָג פון 3—4.

בעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, ליכטען א. א. וו.

אורין-אַנאַליז — 4 זל.

מעדיצינישע אַנאַליזען: וואַסער, וויין, אָליוו, פאַרב-שטאָפען און פון אַלערליי מעכ. פּראָדוקטען.

א שמד-געשיכטע אין א ווילנער יוד. משפחה.

א יודישע אקטריסע שמד'ט זיך צוליב א ליבעס-ראמאן מיט א קריסטליכען בעאמטען.

לעצטענס האט אין ווילנע ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע א שמד-געשיכטע פון א בעקאנטער אין ווילנע פריילין באסיא קרענסקא (ברייטע גאס 44).

באסיא קרענסקא איז געוועזן א כשר יודיש קינד, וועלכע האט זיך אפילו אמאל זעהר אינטערעסירט מיט דער יודישער ליטעראטור און געטרוימט צו זיין א יודישע ארטיסטין. זי איז אפילו אפטמאל ארויסגעטראטען אויף דער יודישער ליבהאבער ביהנע אין „פאלאס", „מכבי"-זאל און אויף די אמאטארישע ספעקטאקלען אין האנדווערקער-פעראיין.

מיט א יאהר צוריק האט זיך באסיע קרענסקא בעקאנט מיט א קריסטליכען יונגענמאן א געוויסען הענניעק פיאנטקאווסקי, וועלכער איז איצט א בעאמטער אין לוצק און מיט איהם פערפיהרט א ליבע, וואס האט זיך ענדליך פערענדיגט מיט באסיע קרענסקא'ס אפּ'שמד'ען זיך, ווייל אנדערש האט פיאנטקאווסקי נישט געוואלט חתונה האבען מיט איהר.

באסיע קרענסקא איז ענטלאפען פון דער היים אוועק אין פראוואסלאוונעם דוכאווען מאנאסטיר, וואו זי איז צוגעגרייט געווארען צו דער שמד-צערעמאניע, וואס איז אויך די טעג שוין פארגעקומען.

ערב די שמד-צערעמאניע האט זי נאך אנגעשריבען א בריוועלע צו איהרע עלטערן, אז זי גייט פון זיי אוועק אויף שטענדיג, ווייל זי ווערט א קריסטין און רייסט איבער מיט'ן יידישען גלויבען.

אינטערעסאנט, אז אלס אונטערפיהרערין בעת דער שמד-צערעמאניע איז אויך געוועזן א יודישע פריילין פון אן אנשטענדיגער יודישער משפחה, א חבר'טע פון קרענסקא.

כאראקטעריסטיש, אז דאס איז שוין דער צווייטער שמד-פאל אין דער פאמיליע. מיט יאהרען צוריק האט זיך אין דער משפחה קרענסקי שוין געהאט אפּגעשפּילט איין שמד-געשיכטע. דאן האט זיך גע'שמד'ט אויפ'ן פראוואסלאוויע בתיה'ס עלטערע שוועסטער און חתונה געהאט מיט א רייכען רוסישען גוטבעזיצער. די שוועסטער וואוינט איצט אין ווילנע און ביי איהר וואוינט אויך דערווייל די נאר וואס גע'שמד'טע יונגערע שוועסטע.

די טעג זאל אויך פארקומען די חתונה פון בתיה קרענסקא אין איינעם פון די ווילנער רוסישע צערקוועס.

„ארט"
ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער
אונטער דער לייטונג פון מ. בראדערזאן און ר. ראזענטאל

ווייסער זאל פון „מאנטייפעל"
זאכאדניא 43.
היינט ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע!

היינט, מיטוואך, פינקטליך 9.15 א זייגער אין אוונד
2-טער גרויסער פראגראם
„די מיזינקע אויסגעגעבען"

I.
1) מלמד-טאנץ — פאלקס-מאטיוו.
2) אנ'עצה'לע — מ. בראדערזאן.
3) יאסעלע — מ. בראדערזאן.
4) גרינע פאפוגא — ז. סעגאלאוויטש.
5) לופט-פליהער — י. אבערזשאנעק.
6) מארש — מ. בראדערזאן.

II.
7) אין שענק — מ. קולבאק
8) „ארט"-טאנץ — מוזיק ה. קאן.
9) באלוט-באלעט — מ. בראדערזאן.
10) שנעפסעלעך — ב. קאוונער.
11) די מיזינקע אויסגעגעבען.
מוזיק-לייטער: הענעך קאן

בילעטען אין קאסע פון טעאטער פון 5 א זייגער אן, שבת — פון 1 נאכמ.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפּטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפּטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 30. נאוועמבער 1927.

6479. בירנצווייג פון ברזשעזשינער-גאס.

איהר דארפט זיך ווענדען וועגען אויסבעסערען דעם טויט-שיין צו דער ציוויל-אפּטיילונג ביים קרייז-גערוכט. צו דער בקשה דארף מען צולעגען א וויטשאנג די חתונה-אקטען און דעם טויט-שיין.

6480. מיליך 75.

אויב די פענסטער, טירען זענען צובראכען צוליב אלטקייט מוז דער הויז-ווירט אויף זיין חשבון אומבעדינג רעפערירען און דאס האט בכלל קיין שייכות נישט, צי איהר צאהלט שוין די פולע 100 פראצ. דירה-געלד אדער וועהניגער.

6481. ק—ן.

אויב דער זוהן וואוינט ביי אייך און פיהרט צוזאמען מיט אייך א געמיינזאמע בעל-בתישקייט, קאנט איהר איהם נישט פערשרייבען אין קראנקען-קאסע אלס אייער אנגעשטעלטער.

6482. א לעזער פון כוינע.

פרינציפּיעל קאן א סובלאקאטאר זיך נישט אפּטיילען פון הויפּט לאקאטאר און ווערען זעלבסטשטענדיגער לאקאטאר, סיידען די צדדים קאנען זיך פערופען אויף וויכטיגע מאטיווען.

6483. י. קאשטאן.

וואוינונגס-שטייער ווערט אויפגעמאנט ביים לאקאטאר און נישט ביים סובלאקאטר, הגם דעם סובלאקאטאר איז מחויב צו געבען דעם לאקאטאר דעם בעטרעפענדען טייל לאקאל-שטייער.

אויב דער לאקאטאר האלט א סובלאקאטאר, מעג ער אפילו זיין ארבייטסלאז ווערט ער אויך נישט בעפרייט פון צאהלען לאקאל-שטייער.

6484. א לעזער פון נארוטאוויטשא.

אויב ס'איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען די אלגעמיינע סומע דירה-געלד וויפיל אייער לאקאל איז געגאנגען אין יוני 1914, קאנט איהר צושיקען דעם הויז-ווירט דירה-געלד פאר דער וואוינונג בעזונדער און פאר'ן געוועלב בעזונדער, איז אבער יא פעסטגעשטעלט געווארען דאס גרונד דירה-געלד פאר'ן לאקאל מוזט איהר זיך ווענדען אין אורזש. ראזיעמטש. צוועגטועל אין געריכט, אז מען זאל אפּטיילען די וואוינונג פון געוועלב און פעסטשטעלען דאס גרונד-דירה-געלד פאר יעדען אביעקט בעזונדער. אליין טארט איהר אין אזא פאל נישט אויסרעכנען.

6485. א חסיד'ישער יונגערמאן.

אנ'אקט אינטערציזיע מוז צוזאמענגעשטעלט ווערען פאר דער חתונה. אזא אקט דארף צוזאמענשטעלען א רעיענט און נישט „רעכטקאנסולענט".

6486. א לעזער פון פעטריק. גאס.

דער הויזווירט קאן אויפמאנען דאס דירה-געלד אויך ביים סובלאקאטאר, נאר אין דעם פאל, ווען דער הויפּט-לאקאטאר איז שולדיג און ביי איהם גיט זיך נישט איין אויפצומאנען.

6487. א שט. לעזער של. קיש.

6488. הערצבערג.

6489. ג. פר.

6490. א לעזער פון אלעקסאנד. 6.

6491. א גרופּע לאקאט. פון רושגאווסקא 6.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאקציע פון 3 — 4 טעגליך מיטברענגענדיג די צייטונג.

פערקויפט דאס ווייב.

א מערווירדיגע געשיכטע מיט א שעהנע אקטריסע, וואס האט זיך יעצט אפּגעשפּילט אין אונגארן.

א געהיימניספולע ליבעס-געשיכטע, וועלכע האט זיך געענדיגט מיט א שרעקליכער מארד- און זעלבסטמארד-טראגעדיע, האט פאסירט אין דער שטאדט נאגי קאלא, אונגארן, צווישען צוויי יודישע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען געהערט צו די רייכע קרייזען.

דער רייכער גוט-בעזיצער היינריך פאברי האט געשפּילט א געהיימע ליבע מיט דער פרוי פון זיין פריינד, דעם אוניווערזיטעטס-פראפעסאר יאזעף שאש. פאברי האט געהאט א דאקומענט, אז שאש האט איהם צוריק מיט יאהרען פערקויפט זיין פרוי פאר א גרויסע סומע געלד און פאברי האט איצט געפאדערט זיין חוב, דאס הייסט דעם פראפעסארס פרוי. ער האט געפאדערט, אז דער פראפעסאר שאש זאל זיך גט'ן מיט זיין פרוי און זי איהם איבערגעבען. דער פראפעסאר האט דאס נישט געוואלט טון. האט איהם שאש ערמארדעט און איז דאן בעגאנגען זעלבסטמארד.

די געשיכטע, וועלכע האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע, איז פאלגענדע:

צוריק מיט עטליכע יאהר זענען פאברי און שאש געווען פערליבט אין דער שוישפּילערין בערטא לאנגער.

בערטא האט בעזעסען צוויי גרויסע טאלאנטען: יוגענד און שעהנקייט. מיט אזוינע צוויי טאלאנטען קען א שוישפּילערין ווערען זעהר בעליבט סיי ביי די מאסען און סיי ביי די קריטיקער, און אזוי ווי יאזעף שאש, וועלכער איז דאן נאך געווען א סטודענט, איז אויך געווען א שטיקעל קריטיקער, האט ער נישט אויפגעהערט צו לויבען בערטא'ס גרויסען טאלאנט. בערטא'ן זענען זעהר געפעלען געווארען שאש'ס לויב-ארטיקלען.

— מיט וואס, מיין ליבער פריינד, קען איך אייך אפּדאנקען פאר די הערליכע ארטיקלען, וועלכע איהר שרייבט וועגען מיר אין די צייטונגען? זאגט, שעהמט זיך נישט. — האט בערטא געפרעגט יאזעף שאש'ן, דעם קריטיקער.

אבער דער קריטיקער האט זיך אביסעל געשעהמט און האט געענטפערט:

— בעלוינט מיך מיט דעם, טייערע בערטא, מיט וואס אייער הארץ וועט אייך הייסען.

און בערטא האט איהם געגעבען א קניפּ אין בעקעל.

דאס איז געווען איהר בעלוינונג.

איצט האט יאזעף שאש אלץ מעהר געשריבען קריטיק און לויב-ארטיקלען וועגען בערטא'ס גרויסען טאלאנט, און די שוישפּילערין האט איהם אלע מאל בעלוינט מיט א קניפּ אין בעקעל.

פון אט אזא פריינדשאפט צווישען א שעהנער שוישפּילערין מיט א שטודענט-קריטיקער ביז צו דער חופּה איז בלויז איין שריט, ווארים עס האט נישט לאנג גענומען און יאזעף שאש האט געבעטען ביי איהר, ווי דער מנהג איז, די „האנד" און דאס „הארץ", כדי מיט איהר צו הייראטען.

מילא, די האנד האט איהם בערטא תיכף געגעבען און זי האט איהם ערקלערט, אז זי איז גרייט מיט איהם צו הייראטען. דאס הארץ, אבער האט זי איהם נאר צוגעזאגט צו געבען, ווארים עס האט שוין נישט געהערט צו איהר, עס האט שוין געהערט צו אנ'אנדערען, היינריך פאברי, א זוהנדעל פון א רייכען יודישען גוט-בעזיצער, וועלכער האט מיט דער שוישפּילערין בערטא לאנגער געשפּילט שוין א געהיימע ליבע פון פיל פריהער.

דער צופאל אבער, וועלכער רעגירט מיט אונזער זינדיג וועלטעל, האט עס אזוי געמאכט, אז פאברי און שאש זענען געווען פריינד פון קינדהייט אן; ביידע האבען געטרוימט גאלדענע יוגענד-חלומות און ביידע זענען געווען פייערדיגע נאטורען, וועלכע האבען שטארק ליב געהאט טעאטער. אהן טעאטער האבען זיי נישט געקענט לעבען, ווי פיש אהן וואסער. אין דער שטיל האט זיך פאברי גערעכענט פאר דער שוישפּילערין בערטא'ס חתן, און ער פלעגט יעדע נאכט, ווען די שוישפּילערין פלעגט נאכ'ן שפּילען פערלאזען דאס טעאטער, זי אפּווארטען ביים אונטערשטען ביהנע-טירעל מיט א בוקעט בלומען אין דער האנד און זי בעגלייטען אהיים.

ווי ערשטוינט איז אבער פאברי געווארען, ווען ער האט איינמאל בעמערקט ווי נאך א יונגערמאן מיט א בוקעט בלומען ווארט ביים ביהנע-טירעל. האט ער שוין געוואלט צוגעהן און זיין קאנקורענט געוואלט דערלאנגען צוויי פלאם-פייערדיגע פעטש, ווי עס פיהרט זיך ביי לייטען, און איהם רופען זיך שלאגען אין א דועל הינטער'ן וועלדעל.

ווי ערשטוינט אבער איז ער געווען, אז ער האט אין זיין קאנקורענט דערקענט זיין טרייען פריינד שאש.

— שאש, גאט איז מיט דיר! וואס טוסטו דא? ווי קומסטו אהער מיט א בוקעט בלומען? — האט פאברי אויסגערופען זעהר ערשטוינט.

שאש, ווידער, פון זיין זייט, איז אויך געווען אביסעל שטארק ערשטוינט און ער האט אויך אויסגערופען:

— פאברי, ברודער, דו ביזט עס? סטייטש, גזלן, וואס טוסטו דא מיט א בוקעט בלומען?

— וואס איך טו דא? — האט פאברי געענטפערט — גאר נישט, איך בין געקומען אפּווארטען מיין כלה.

— א קאמעדיע, בנאמנות, — האט שאש געזאגט, — אויך איך בין געקומען דא אפּווארטען מיין טייערע כלה.

— ווער-זשע איז דיין כלה, שאש?

— ווער-זשע איז דיין כלה, פאברי?

— מיין כלה איז די שוישפּילערין בערטא.

— און מיין כלה איז אויך די שוישפּילערין בערטא...

איצט וועלען מיר לאזען שטעהן די צוויי פערליבטע חתנים מיט די בוקעטען בלומען אין די הענד, אונטער'ן ביהנע טירעל, און מיר וועלען דערצעהלען וואס עס האט פאסירט מיט דער כלה, דער שוישפּילערין בערטא לאנגער.

בערטא איז געווען א קריסטליכע יתומה. זי האט זיך ערצויגען ביי אנ'ארימען טאטען, וועלכער איז געווען א זינגער אין א קלויסטער. בערטא האט געהאט א שעהנע שטימע צום זינגען און זי פלעגט מיטהעלפען זינגען די הייליגע תפילות אין קלויסטער. דער טאטע דאט אבער זיין יונגע טעכטעריל שלעכט בעהאנדעלט. ער איז געווען א גרויסער שיכור און פלעגט בערטא'ן שלאגען און איהר געבען ווייניג צו עסען, אזוי אז איהרע יונגע יאהרען זענען אוועק אין א זעהר טרויעריגען צושטאנד.

ווען בערטא איז עלטער געווארען און איז געווארען דורך איהר שעהנער שטימע א כאריסטקע אין טעאטער, און שפּעטער, צוליב איהר שעהן פּנים'ל, א שוישפּילערין, האט זי ערשט אויפגעעפענט איהרע אויגען און זי האט ערשט פערשטאנען וואס לעבען הייסט, האט זי זיך טאקע זעהר געערגערט פארוואס זי האט אפּגעלעבט אזוי פיל יאהרען אין ארעמקייט און דחקות ביי איהר טאטען, דעם שכור'ען זינגער, אין הויז, אבער עס איז געווען פערפאלען. איהר איינציגער חלום איז איצט געווען צו טאן א רייכען שידוך און צו הייראטען.

און דא האט זיך טאקע געמאכט, אז עס האבען זיך אין איהר פערליבט צוויי פארנעהמע יונגע לייט...

ווי געזאגט, איז בערטא א קריסטין און איהרע צוויי פערליבטע, היינריך פאברי און יאזעף שאש, זענען געווען יודישע יונגע-לייט. אבער דאס האט גאר נישט געשטערט, אז בערטא זאל וועלען הייראטען מיט איינעם פון די צוויי געמישטע הייראטען זענען אין אונגארן נישט קיין זעלטענהייט. די פראגע איז נאר געווען וועלכען פון די צוויי יונגע-לייט זי זאל אויסוועהלען אלס איר בעשערטען. פאברי איז רייך און שאש איז געבילדעט. פאברי איז א דזשענטעלמען און שאש איז א סטודענט, פאברי איז א פאעטישע נאטור און שאש איז א קריטיקער. אמת, גע'חלומ'ט האט בערטא פון גרויס רייכטום און פון א לעבען פול מיט גלאנץ און פראכט. דאס האט זי געקענט דערגרייכען ביי דעם רייכען פאברי. שאש אבער האט שטודירט און עס איז געווען צו ערווארטען, ווי דאס איז ווירקליך דאן געשעהן, אז ער וועט ווערען א דאקטאר אדער א פראפעסאר, און דאס בעדייט אנזעהן און כבוד, און א חוץ דעם איז שאש א קריטיקער און א קריטיקער טאר מען נישט אפּזאגען.

די וואהל איז, אלזא, געווען א שווערע.

וואס-זשע טוט אבער גאט? האט בערטא געמאכט אזוי, אז ביידע צדדים זאלען זיין צופרידען: אי דער וואלף זאל זיין זאט, און דאס שעפּסעלע גאנץ, האט זי טאקע געהייראט מיט דעם ארימען קריטיקער שאש — אבער דעם רייכען פאברי האט זי פערשפּראכען, אז זי וועט מיט איהם שפּילען א „לינקע ליבע אונטער איהר מאנס פלייצעס.

האט זי טאקע געהאלטען הארט און אזוי געטון.

(ענדע קומט)

היסטערישע און נערוועזע יונגע מיידלעך.

ניו־יאָרקער פסיכאַ־אנאַליטיקער זאָגט, אַז טויזענדער מיידלעך ליידען און ווייסן נישט פאַרוואָס

דער בערימטער דאָקטאָר א. א. בריל וואָס האָט אַ נאָמען אַלס פעהיגער פּסיכאָ־אַנאַליטער, האָט מיט עטליכע וואָכען צוריק געמאַכט די השערה, אַז טויזענדער און טויזענדער יונגע מיידלעך אין אַמעריקאַ, איבערהויפּט אין די גרויסע שטעדט, געהען אַרום צעשרויפטע, נערוועזע און היסטערישע און נישט זיי אַליין, און נישט די דאָקטוירים קאָנען דערגעהן די אורזאַך פון זייער צושטאַנד. כמעט יעדע מוטער, וואָס האָט עטליכע טעכטער, האָט צרות פון איין, אָדער צוויי איהרע מיידלעך, וואָס זענען צעשרויפט, נערוועז, רעדען נישט אויס קיין גלייך וואָרט מיט קיינעם, און וואָס־עפּיס — חלש'ען זיי, אָדער ווערען היסטעריש.

דער דערמאָנטער דאָקטאָר געהט מיט דער סברה, אַז אין אַזאַ צושטאַנד קאָן דאָס נערוועזע מיידעל אָפּטון כל הפסלנות'ן, און זי זאָל אַפילו נישט ווייסען, אַז זי טוט דערמיט אַנ'עולה, אַז זי בעגעהט קעגען אימיצען אַ פערברעך. עס קאָן טרעפען, אַז זי זאָל רעדען, בערעדען און אַפילו אויסטראַכטען אויף איהר נאָהענטסטען פריינד אַ בלבול, און ביי איהר זאָל עס נישט זיין פערעכענט פאַר קיין עולה. פערקעהרט, זי איז איבערצייגט ביי זיך, אַז זי זאָגט דעם גאַנצען אמת; אַז זי איז אַ מאַרטירערין פאַר'ן אמת און אַז דאָס, וואָס זי האָט אויסגעטראַכט, האָט פּאַסירט אין לעבען. זי קאָן זיין פערליבט און נישט ווייסען אין וועמען: זי קאָן פיינד האָבען און נישט ווייסען די אורזאַך.

דאָקטאָר א. א. בריל האָט די דערמאָנטע דערקלערונג געמאַכט נאָכדעם ווי ער האָט געזעהן אַ טעאַטער־שפּיל, וואו עס האַנדעלט זיך מכּח אַזאַ געוועזענער און היסטערישער מיידעל, וועלכע האָט אויסגעטראַכט אויף איהר שוואָגער, אַז ער פיהרט זיך נישט מאָראַליש; אַז ער האָט צו טון מיט אַנדערע פרויען, און אַז ער האָט זיך איהר אַליין ערקלערט אין ליבע. זי רעדט אַזוי לאַנג איבער די שוועסטער, ביז די שוועסטער גלויבט איהר און ענטלויפט פונ'ם מאַן. זי געבט דעמאָלט אַוועק וואוינען צוזאַמען מיט'ן מיידעל.

ערשט נאָכדעם ווי די צוויי שוועסטערן וואוינען אַ שטיקעל צייט צוזאַמען, כאַפּט זיך די רכילות'ניצע. אַז זי האָט אָנגערעדט אויף איהר שוואָגער, אָנדערציילט ליגענס אויף איהם דערפאַר, וואָס זי האָט איהם ליב. זי געפינט אויך אויס, אַז פון זינט זי האָט זיך מיט איהם בעגעגענט, איז זי געוואָרען היסטעריש און נערוועז; פאַלט אָפּט אין חלשות, וויינט אָהן אַ פאַרוואָס און האָט די גאַנצע צייט אַרויסגעוויזען אַ שנאה צום שוואָגער אָהן אַ פאַרוואָס.

די ליבע צום שוואָגער איז ביי איהר אַזוי טיף בעגראָבען, אַז זי אַליין האָט דעם געפיהל נישט געקענט זעהן און נישט געקענט פיהלען בולט. זי האָט איהם ליב געהאַט טיף אין דער נשמה און האָט אומבעוואוסט פון זיך אַליין געוואונשען, אַז ער זאָל אַמאָל קומען צו איהר און זיך איהר ערקלעהרען אין ליבע. ווען דאָס האָט אָבער נישט פּאַסירט, ווייל דער יונגערמאַן האָט גאַר ליב זיין פרוי, ער דענקט נישט פון קיין אַנדערע און האָט דאָס מיידעל ליב, ווי אַ שוואָגער קאָן געוועהנליך ליב האָבען זיין שוועגערין, האָט זי דעמאָלט אויסגעטראַכט אויף איהם, אַז ער האָט זיך איהר ערקלערט אין ליבע.

דאָס, וואָס זי האָט זיך טיף אין האַרצען, אומבעוואוסט פון זיך אַליין, געוואונשען, און דאָס, וואָס האָט קיינמאָל נישט געקאָנט פערווירקליכט ווערען, איז ביי איהר אין דער פאַנטאַזיע יאָ פערווירקליכט געוואָרען. און ווען זי האָט אין דער פאַנטאַזיע געזעהן און געהערט זעהר קלאָר דעם שוואָגער זיך דערקלערען איהר אין ליבע, האָט זי דאָס נישט געקאָנט פערלייקענען פאַר דער שוועסטער, וועמען זי איז באמת געטריי און וועלכע איז אַזוי פערגלויבט אין איהר מאַן.

ערשט ווען די שוועסטער האָט פערלאָזט דעם מאַן און אַוועק וואוינען צוזאַמען מיט דעם מיידעל, האָט דאָס מיידעל צייט געהאַט צו פערטראַכטען זיך, וואָס מיט איהר איז פאָרגעקומען די גאַנצע צייט, זינט זי קען דעם שוואָגער. זי האָט זיך דעמאָלט דערמאָנט, אַז אין דער נאַכט, ווען איהר שוועסטער איז געגאַנגען צו דער חופּה מיט'ן שוואָגער האָט זי דאָס ערשטע מאָל גע'חלש'ט; זי האָט זיך אויך דערמאָנט, אַז די גאַנצע צייט, וואָס זי וואוינט אין איינעם מיט דער שוועסטער און מיט'ן שוואָגער, קאָן זי נישט צוזעהן ווי ער בענעהמט זיך מיט זיין ווייב, איהר שוועסטער. זי קאָן נישט צוזעהן ווי ער צערטעלט זי. און ווען ער ווייזט אַרויס זיין גרויסע ליבע צו איהר, ווינשט זי זיך טיף אין האַרצען, אַז דאָס זאָל נישט אמת זיין.

נישט נאָר גע'חלש'ט, געווען היסטעריש און נערוועז און נישט געוואוסט פאַרוואָס, און קיין דאָקטאָר האָט עס נישט געוואוסט, נאָר זי איז אויך געווען אַ ליגנערין, אַ בעטריגערין, אַ רכילות'ניצע און אויך נישט געוואוסט פאַרוואָס; און קיינער קאָן זי דערפאַר נישט האַלטען פעראַנטוואָרטליך; קיינער קאָן זי נישט פערדאַמען דערפאַר, וואָס זי האָט צושטערט דאָס פאַמילען־לעבען פון אַנ'אייגענער שוועסטער.

זי איז געווען ביי זיך איבערצייגט, אַז זי זאָגט אַנ'אמת. שפּעטערס באַך: זי איז געווען זיכער, אַז זי טוט זעהר אַ גוטע זאַך דערמיט, וואָס זי דערצעהלט דער שוועסטער דאָס, וואָס זי מיינט, אַז עס איז אמת.

לויט דאָקטאָר בריל איז דאָס מיידעל איינע פון טויזענדער אַזעלכע מיידלעך אין אַמעריקאַ.

מאַקסימיליאַן האַרדען.

(ענדע פון דער 3־טע זייט).

ליגענטען פּובליקום,—צו דעראינערן די וועלט, אַז זיין געגנער, רבי מאַקסימיליאַן, איז בסך־הכל אַ געטויפטער יוד, און וואָס קאָן מען מ'שטיינס געזאָגט דערוואַרטען פון אַ משומד, ביי וועלכען די אמונה איז אויך אַ געשעפט.

בעבעל'ס וואָרט האָט געהאַט אין דייטשלאַנד אַ שווערע וואָג און אַ הילכיגען אָפּקלאַנג. האַרדען האָט זיך געפילט טיף פערלעצט, פערוואונדעט פון דער בעשולדיגונג, אַז ער האָט צוליב קאַריערע זיך געטויפט.

דאַן איז האַרדען געווען צום ערשטען מאָל מאָראַליש געצוואונגען צו געבען עפענטליך אַ דערקלערונג וועגען זיין שמד. ער האָט דאָס געטון אין אַנ'אַרטיקעל אין זיין „צוקונפט". דאָס איז געווען אַ מין ווידוי זאָגען. כמעט מיט טרעהרען אין די אויגען האָט האַרדען דערצעהלט, ווי טרויעריג עס איז געווען זיין יוגענד, ווי ער איז געווען געצוואונגען צו פערוואָגלט ווערען פונם אָרימען הויז פון זיינע עלטערן, ווי ער האָט פערלאָזען די גימנאַזיע בעפאָר ער האָט דאָרט פערענדיגט זיין שטודיום. ער האָט דאָס געטון, ווייל ער האָט געוואָלט זיין פריי ווי אַ פויגעל, ווייל איהם האָט געצויגען צו דער סצענע, איהם האָט זיך געוואָלט ווערען אַנ'אַקטיאָר (און אַ פּאָר יאָהר האָט ער טאַקע געשפּילט אין דער פּראָווינץ אָהן ערפאָלג), ווי ער האָט געהונגערט אין בערלין, זיך אַרומגעשלייעט די נעכט אין טירגאַרטען, נישט האָבענדיג קיין דאַך איבער'ן קאָפּ.

און ווען ער איז אַלט געוואָרען 17 יאָהר, האָט ער זיך גע'שמד'ט, ווייל ער האָט גאַר נישט געוואוסט פון יודישקייט. די יודישע אמונה האָט מען איהם קיינמאָל נישט געלערנט,—האָט ער זיך בעקלאָגט.

ווען האַרדען איז עלטער געוואָרען, האָט ער זיך בודק געווען און אויסגעפונען, אַז פון קינדהייט אָן איז ער תמיד געווען גענייגט צו דער קריסטליכער רעליגיע איידער צו דער יודישער. איהם איז, זאָגט האַרדען, אויך לייכטער געווען צו בעגרייפען דאָס קריסטענטום.

אויף פּראָסט יודיש גערעדט: ער איז גע'שמד'ט געוואָרען נאָך ביי דער מאַמע'ן אין בויך.

דער שטאָלצער מאַקסימיליאַן האַרדען האָט דאַן צום ערשטען מאָל געמאַכט עפענטליך אַ רחמנות'דיגע מינע, און בעמיהט מטהר צו זיין דעם שרץ מיט „קן טעמים"...

האַרדען, ווי געזאָגט, איז אין דער יוגענט אָפּגעפאַלען פון זיין פאָלק, וועלכען ער האָט וועניג געקענט. דאָך איז זיין פּסיכיק, זיין אופן פון שרייבען, זיין אופן צו קעמפען מיט זיינע געגנער, געווען עכט יודיש, נעגאַטיוו יודיש, אָבער דאָך יודיש.

האַרדען איז געווען דער אינטימער פריינד פון ביסמאַרק, נאָך דעם ווי ער איז אַרויסגעצוואונגען און אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון זיין הויכען אמט אַלס קאַנצלער. ביסמאַרק האָט זיך בעפריינט מיט האַרדען'ס פעדער. אינם קרייז פון ביסמאַרק האָט האַרדען געטראָגען אַ דיקע מאַסקע פון אַ דייטש בן דייטש, אַ מאַסקע. וואָס איז אין געוויסע צייטען געווען געפאַרבט יונקעריש, סאָלדאַטיש, און אפשר איז דאָס קיין מאַסקע נישט געווען, נאָר אויף איהם האָט ווירקליך אַרויסגעוואַקסען אַנ'עכט אייזן־קאַלטע טויטאָנישע הויט—אין תוך אָבער, האָט אין איהם גערעדט אַנ'עכט יודישער טעמפּעראַמענט. זיינע ליטעראַרישע וואָפען אין פּאָליטישען קאַמף, ווי אויך אינם קאַמף געגען געוויסע אָנערקענטע שריפטשטעלער — ווי אין פּאַול זודערמאַן — וואָס ער האָט זיי געזוכט צו פערניכטען אָהן רחמנות, זענען געווען: גאַלביטערקייט, גיפטיגער וויץ, גוזמאות יודיש־גלות'דיגער „בטול־היש" און די צוטאַטען־קראַנקהייט, אָדער קראַנהייט, צו וועלען אַרויסווייזען ביי יעדער געלעגענהייט די בקיאות, צו אָנהענגען זיך אָן געוויסע אויסשפּרוכען און בעפּוצען דעם סטיל מיט פרעמדע, אויסטערליש־קלינגענדע נעמען פון שרייבער, דיכטער און דער עיקר — דאָרט, וואו די ציטאַטען זענען איבעריג, נישט אַם פּלאַץ און אַ זינד געגען גוטען געשמאַק.

איהם, האַרדענ'ען, האָט געפעלט איינפאַכקייט, זעלבסטפערשטענדליכקייט. ער האָט געזוכט צו זיין דער נביא פונ'ם דייטשען פאָלק, דער מוכיח, דער שטראָף פּרעדיגער, און עס איז אַממייסטען אַרויסגעקומען מאַרק־שרייעריש, וואולגאַר. דערפאַר איז ער געווען אין די אויגען פון אַ סך מענשען אַ פּראָבלעמאַטישע נאַטור אַ לעבעדיגע רעטעניש.

PERFUMERJA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11
עמפּפעהלט אַ רייכען אויסוואַהל
פון די נייעסטע פּערפומען,
טואַלעט=זייפען, קרעמען, פּודער,
קעלנישע בלומען־וואַסערן ווי אויך אַלערליי
קאָסמעטיק צו קאָנקורענץ=פּרייזען
פאַר ענגראָסיסטען ראַבאַט
בעמ.: פּודער קאָטי און הוביגאַן אויף דער וואָג

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32=41
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מיני־נער־שהעכלע קראַנקהייטען. מיט הײלונגס־קוואַרץ לאַמפּען (חשר־אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָבענד

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(11

אַ ביסעל שפּעטער האָבען זיך די אָנוועזענדע אָנגעהויבען צו געזעגענען.

דער סעקרעטאַר פון דער אַמבאַסאַדע און דער פּערואַנישער אַטאַשע האָבען וואַרעם צוגעוואונשען פּערענאַ'ן מיט זיין וויקטאָריקייט. דערנאָך האָט איהם דער מאַיאָר ד'אַסטריניאַק האַרציג געדריקט די האַנד.

לסוף האָט אויך דער אַדוואָקאַט לעפּערט מיט פּערענאַ'ן געקליבען זיך צו פערלאָזען דאָס צימער.

פּלוצים איז אָבער מיט האַסטיגע שריט אַריין דער פּרעפעקט.

— איהר זענט נאָך דאָ, הער פּערענאַ? זעהר גוט טאַקי! איהר וועט מיר צוהעלפען פונאַנדערקלייבען זיך אין נאָך איין זאַך. פון די פּאָר אותיות, וואָס וועראַ האָט אָנגעצייכענט פאַר'ן טויט, האָט איהר איבערגעלייענט דעם קלאַנג — „פּאַ"?

— יאָ, אַזוי האָב איך איבערגעלייענט, הער פּרעפעקט. איבריגענס, קאָנט איהר זיך אַליין איבערצייגען; לייענט: „פּ—א".

— טאַקי! טאַקי... אַצינד שטעלט זיך פאָר, אַז דער קלאַנג „פּאַ" איז טאַקי אַנ'אָנהויב... אַנ'אָנהויב פון אַ פאַמיליע!.. אָט וועלען מיר עס באַלד געניי זעהן...

מיט ציטערדיגע הענד האָט דער פּרעפעקט איבערגעלייגט די קאָרעספּאָנדענץ, וואָס דער סעקרעטאַר האָט צוגעגרייט פריהער אויפ'ן שרייב־טיש.

— דאָ האָט איהר! — האָט ער אויסגערופען, אַרויסנעהמענדיג אַ בריף, און קוקענדיג אויף דעם אונטערשריפט — דער זעלבער אָנהויב... פּאָויל... דער בריף, זעהט מען איז געשריבען אין אַ בהלה... נישט קיין דאַטע, נישט קיין אַדרעס... נו, און האָרכט אויס:

„הער פּרעפעקט!

אַ גרויסע סכנה הענגט מיר איבער'ן קאָפּ און איבער'ן קאָפּ פון מיין זוהן. דער טויט דערנעהנטערט זיך מיט גרויסע שריט. היינטיגע נאַכט, אָדער שפּעטסטענס מאָרגען וועל איך האָבען בעוויזען פון דעם פערברעכערישען אַטענטאַט, וואָס גרייט זיך אויף אונז. נויטיגענדיג זיך אין שוץ, רוף איך אייך צו־הילף! מיט אַכטונג

פּאָויל".

— חוץ דעם איז גאָרנישט דאָ? — האָט דער דאַן לואי אַ פרעג געטון.

— ניין!.. אָבער די ווערטער פון ווערא'ן זענען אין איינקלאַנג מיט דעם דאָזיגען פערצווייפעלטען הילפס־רוף, כדי דאָ זאָל עפּיס קאָנען פּאַסירען אַ טעות. דאָס מוזען אַוודאי פּאָויל מיט זיין זוהן היינט ביינאַכט דערמאָרדעט ווערען. דאָס גרויזאַמסטע אָבער אין דעם פאַל איז דאָס, וואָס, די דאָזיגע פאַמיליע איז אַזוי פערשפּרייט, אַז ס'איז אַבסאָלוט אונמעגליך צו געפינען דעם בריף־שרייבער.

— אָבער, הער פּרעפעקט, מ'דאַרף עס פאַר יעדען פּרייז!..

— יאָ, פאַר יעדען פּרייז!.. איך וועל דערצו אויסנוצען אַלע מיינע מענשען!.. פערשטעהט אָבער, אַז מיר האָבען נישט קיין שום אָנווייזונגען.

— הער פּרעפעקט, דאָס וואָלט דאָך געווען שרעקליך! גיט נאָר אַ טראַכט... צוויי נפשות, וואָס דאַרפען אומקומען!.. איך בעט אייך, נעהמט דעם ענין אין אייערע הענד אַריין — נוצט אויס אייער געניטקייט און אייער מאַכט!

ער האָט קוים בעוויזען אויסצורעדען די ווערטער, איז אַריינגעקומען דער סעקרעטאַר מיט אַ וויזיט־קאַרטעל אין האַנד.

— הער פּרעפעקט — האָט ער געזאָגט — דער הער שטעהט אַזוי צו, מ'זאָל איהם אויפנעהמען, אַז איך האָב נישט געהאַט די דרייסטקייט איהם אָפּצוזאָגען...

דער פּרעפעקט האָט אַ כאַפּ געטון דאָס וויזיט־קאַרטעל און מיט פרייד און פערוואונדערונג אויסשריגען:

— קוקט נאָר! — האָט ער זיך געווענדעט צו פּערענאַ'ן, וועלכער האָט איבערגעלייענט פאָלגענדע ווערטער:

היפּאָליט פּאָויל, אינזשיניער, 14 בולוואַר סושע.

— משמעות, אַז דער גורל אַליין טרויט מיר אָן דעם דאָזיגען ענין. דער לויף פון די געשעהענישען ווענדט זיך דאַכט זיך לטובת אונז. אוויב דער דאָזיגער פּאָויל איז איינער פון די יורשים פון דער משפחה רוסעל, וועט אונזער אויפגאַבע אַ סך פערלייכטערט ווערען.

— איך דערמאָן אייך, הער פּרעפעקט, אַז אין אַ בעזונדערען פּאַראַגראַף פון דער צואה ווערט אָנגעוויזען, דאָס די צואה קאָן דורכגעלייענט ווערען פאַר די יורשים ערשט נאָך אַכט־און־פערציג שעה. דער הער פּאָויל טאָר, אַלזאָ, פאַר דער צייט גאָרנישט וויסן! — האָט אַ זאָג געטון דער אַדוואָקאַט לעפּערט.

די טיר האָט פּלוצים אַ פּראַל־אויף געטון, און אין צימער איז אַריינגעפאַלען עפּיס אַ פּערשוין, וועלכער האָט אָפּגעשטויסען דעם קוריער.

— דער אינספּעקטאָר... אינספּעקטאָר ווערא לעבט נישט?.. איז עס אמת?.. מ'האָט מיר געזאָגט...

— יאָ, ער איז טויט.

— צו שפּעט! איך קום צו שפּעט!..

און ער איז אַנידערגעפאַלען אויף אַ שטול, פערברעכענדיג די הענד און שלוכצענדיג:

— מנובלים! מנובלים!..

(פאָרטזעצונג קומט).

ערקלערונג.

אַזוי ווי נעכטען איז אין „נייעם פאָלקסבלאַט" געווען אַ ווענדונג פון מרדכי פאַמפ ווענען פטורין פון ה' יצחק לעווקאָוויטש, אַז זיי זענען ארויסגעגעבען שלא ע"פ ד"ת, ערקלער איך דאָס עס איז געווען אַ ד"ת כדת וכדין, ווערלכע דער חתן און די כלה האָבען זיך אונטערגעשריבען אויף אַ שטרי בוררין, דאָס זיי פאַרלאָזען זיך אויף מיר מיט צוויי בוררים פון זייער זייט און דער פסק איז נעמאַכט אויף בצירוף הרב ר' יוסף פיינער שליט"א רב מועד הרבנים דפק"ק וועלכער איז גע'חתמ'עט אויף דעם פסק ב"ד, וואָס געפינט זיך ביי מיר, און וועלכען יעדער קאָן דאָס זיך איבערציינען און אַזוי ווי ה' יצחק לעווקאָוויטש האָט מקיים פסק געווען און האָט משליש געווען די סומע, וועלכע מען האָט גע'פסק'נט האָט ער בעקומען פטורין כדין ולמען האמת והצדק באעה"ח.

אפרים פישל ראַבינאָוויטש. דומ"צ. 668

נייעם פאַר לאָדז! **בעקאַנטמאַכונג.** נייעם פאַר לאָדז!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם געעהרטען פובליקום, אַז דאָס

פעראייניגטע קאָלעגיום פון

פאָטאָגראַפען=אַנגעשטעלטע

האָט ערעפענט אין לאָדז, קאָנסטאַנטינער 33 (פראָנט, 2-טער שטאָק) אַ ספּעציעלע װערקשטעל פון פערגרעסערונגס=בילדער (פּאָרטרעטען).

אַן'אָריגינעל פּאָרטרעט, דאָפּעלט רעטושירט 35X45 צום פּרייז פון 8 זל. אַ שטיק. כדי צו בעקענען דאָס געעהרטע פּובליקום מיט אונזער קינסטלערישער אַרבייט, מאַכען מיר אַ פּראָבע-פּאָרטרעט דיזעלבע גרויס צום פּרייז פון 3 זל. אַ שטיק. עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי אויפנאַהמען אין דער שטאָט, ווי אויך אַלע אַרבייטען, וואָס האָט אַ שייכות מיט דעם פאָטאָגראַפיע-פאַך.

אַכטעט נישט, וואָס די פּרייזען זענען שטוינענד ביליג, נור קומט און איבערציייגט אייך! דאָס אַטעליער איז אָפען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

Kolegjum Pracowników Fotograficznych w Łodzi,

Konstantynowsa 33, front, II piętro. 909

פאַדערט איבעראַל נאָר די פאַטענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent פּרוּעהן מיט דער פאַבריקס-מאַרקע

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 8 יאָהר שטעטס אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל:

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אַמעריקאַנער קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטער-מאָס.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטאַ-לע און האַנאַדיסקע

קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ח״ס אדער ברוין 17 זל., פּאָלאָט-בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. הורט. ומשליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.

לאָדז, פּולנאָצנא 24, טעלעפאָן 31-85.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר חאַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	5-4 12-9½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	3—1
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

ביכא-פּראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך פּערלאַנג — היזיטען אין שטאָט. — און לאַבאָראַטאָריום אַרבען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלאַגמא און בלוט.

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר ווילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—10 נמ.
ד"ר לאָזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּאָמבען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

עס ווערט געזוכט **אַ מענש** אינ'ם קאָלאָניאַל-געשעפט אויף זגערזשער 4.

AKUSZERKA

G. SALIMONOWA

Szkolna 12

נעהמט אָן געבורטען.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט,

האָב איך ערעפענט אַן'ערשטקלאַסיגען

דאַמען- און הערען-סאַלאָן

אונטער דער ליייטונג פון בעוואוסטע פאַכמענישע קרעפטען.

פּרייז-קוראַנט פון דאַמען-סאַלאָן		פּרייז-קוראַנט פון מענער-סאַלאָן	
שערען	60 גר.	ראַזירען מיט קאָל.וואַסער	40 גר.
מאַניקור	60 גר.	שערען	80 גר.
וואַסער-אָנדולאַציע		מאַסאַזש פון געזיכט	50 גר.
פאַרבען די האָר מיט אָריג. HENNÉ		קאָפּ-וואַשען	50 גר.

מיט אַכטונג

M. KUPKA

Południowa 12 346

699

הערען-שניידער

מ. ש. מעש

20 זגערזשער 20

נעהמט אָן בעשטעלונגען פון אייגענע און אָנ-פערטרויטע וואָרען אויף גוטע בעדינגונגען

אין אַ גאַנץ קורצע צייט

ווערט דורכגעפיהרט די ליקווידאַציע אין געשעפט פּעטריקאָווער 100, די לעצטע נייהייטען פון דאַמען-, הערען-און קינדער-קאָנפעקציע, ווי אויך שטרימפּ, גאַרדינען, קאָלדרעס, קאָצען, שירצען א.ז.וו. ווערען מיט 50% ביליגער פערקויפט ביי 699

JULJUS ROZNER, PIOTRKOWSKA 100.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!

בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעווענהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס אין זאַ-בעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אינאָורזשאַנד-ראָזיעמ-טשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען=אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאַדניאַ 52.

יוּנגלעך

פון אָנשטענדיגע עלטערן, קענען זיך מעלדען אין אַד-מיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

8-זנג ה"ה פריזיערס!

איך בעזיץ אַ רייכען אויסוואַהל פון

קעלנישע און בלומען-וואַסערן

צו אַזעלכע נידריגע פּרייזען פון 3.60 אַ קילאָ

וועזשעטאַל גאָר	3.— . .
פּיקסין	7.75 . .
ברילי‌אַנטין	3.60 . .

ווי אויך אַלע אַרט פריזיער - צובעהערע צו פאַ-בריקס-פּרייזען. מיט אַכטונג

Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 11

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	3—2 11—10 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	2—1 11—10
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2 — 1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5—4 12—10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	6—5 1-11½
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	2—1 ,5-4 זונ.
ד"ר ווײַנבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	7—5½ 1-11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6—4 2—12
א. גראָדזענטשיק	זאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-מונדהיילונג, בעלי-שטונגען, קראָנען, פּאָמבען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען. קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

א קוואַליפיצירטער

שפּולער

צו סוויטערס

ווערט געזוכט ביי האַמער פאָלודניאָוואַ 34, אין הויף רעכטע אָפיצינע, 3. שטאָק.

פּעדאַגאָג-ער אָנ׳שטענדיגער

יונגערמאַן

וועלכער האָט איינינע יאָהר געאַרבייט אין דער מאַנופאַק-טור- און גאַרן-בראַנזשע, בעזיצענדיג די בעסטע רעקאָמענ-דאַציעס זוכט אַ פּאָסטען. ס'קען זיין אויך מיט שלאָסען אין געשעפט, צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע 660

AKUSZERKA

PIPIKOWA

נעהמט אָן געבורטס-הילף און מאַסאַזשען.

פּעטריקאָווער 132.

Dr. med.

A·ROZENBLIT

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

Aleje Kościuszki 22

telefon 316.

נעהמט אָן פון 6-8 אָוו.

אַ וועקסעל אויף 50 זל. צאָהלבאַר ר. 10/1—28, אויס-שטעלער ש. נאָטאַריוש, שקולנאַ 7 אָרדרע ה. פּיעטריקאָווסקי. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. דער עהרליכער פינ-דער זאָל גוטער אַפּצו-ברענגען צו ש. באַבאַנסקי, שענקיעוויטשאַ 20. 09

אַ אַלמן

40 יאָהר אַלט, פּערמעגליך, זוכט בעקאַנטשאַפט מיט אַ געזונדע קינדערלאָזע רייכע פרוי, אין דעם זעלבען על-טער, צוועק הייראַט. זיך צו ווענדען שריפטליך אין אַדמ. פון דער צייטונג פאַר "A" שדכנים געוואונשען. 879

Le arz D-ta

JULJUSZ

Olszaniecki

נעהמט אָן פון 11 ביז 2 נאָכמ. און פון 7 ביז 8 אין אָוונד. אויסשליסליך ציין-ציהען

כירורגישע הילף.

Cegielniana 57 t. 610.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעהמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוונד.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28,

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (היר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נערווען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

לעכער

צו נעהען אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען ביי

ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med.

S. KANTOR

ספּעציאַליסט פון הויט-און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט רענטגען שטראַהלען און קוואַרץ-לאַמפּ, עלעקטריזאַציעס.

פּיעטריקויער 144

(עק עוואַנגעליצקאַ)

טעלעפאָן 29-45.

עמפּפאַנגט פון 8 — 2 מיטאָג און פון 5—8 אין אָוונד אין „Sanitas" ציגעל-גאַס 29 טעגליך פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג

ה"ר לאַנגישע קאָסטען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע, שווער-פעהיגע קינדער שפּראַכ-שטערונגען (שטאַמלען, טויב-שטומהייט)

Dr. med.

A Szmirgeld

נערווען אַרצט

עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען

Cegielniana 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5 - 7 אָוונד

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (זשעלנאַ) 44

צוריקגעקעהרט

אויערען און האַלז-קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.אַ.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6½—8 אָוו.

Dr HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגן אויף

2 נאָוואָראַט 2

נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—3 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמ. 886

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן=אַרצט

M. KARABANOW

וסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן **59-09**

היילט, פּלאָמבירט ציינער, נעמט אַהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אָהנע גומען און רעפּאַראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד. 1195

לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

יוּר. י. אינפעלד

42. וסכאָדניאַ 42.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.